

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an . . . . . 4 cor. 40 bani.
Pe o jumătate de an . . . . . 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului”, Sibiu

Foaie politică Apare în fiecare Duminică.

Telefon Nr. 146.

Adresa telegrafică: »Foaia Poporului«, Sibiu.

INSERATE:

să primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI.
(Strada Măcelarilor Nr. 12.)

Un șlr peștit prima-dată 14 bani, a doua-ora
12 bani, a treia-ora 10 bani.

Să întărim marginile!*)

Neamul nostru a primit anul acesta o lovitură grea. A primit-o de unde nici nu gândia. N'am fost pregătiți, așa că ne-a surprins, ca din senin. Se svoniă, dară la o catastrofă așa apropiată nu gândia nime.
— Mama „Roma” ne-a părăsit — se vaieră unii și alții.

Vorbe goale... păcate naționale.... Nu e adevărat. Mama „Roma” e tot mamă dulce, până simpatiile poporului ei italian sunt cu noi. „Roma”, mama adevărată, nu sugrumă și nu va sugrumă niciodată pe fiii fiilor săi.

„Roma” e tot mamă dulce; *Vaticanul însă s'a dovedit mamă mașteră*, rece ca crivățul și care ne-a părăsit fără milă.

Să plângem ca Izrailitenii pe ruinele Ierusalimului? — Nu! N'am ajuns până acolo. Să nu ne perdem nădejdea. Catastrofa să o privim, ca o pedeapsă pentru păcatele noastre. S'a lăsat și momentul din urmă nefolositor cum ar fi trebuit. Ce s'a făcut a fost prea umilit, fără plan și fără energie, o rezignare fatalistică. Istoria ne va arăta greșelile și neglijențele noastre. Avem motive să invocăm blăstămul lui Dumnezeu asupra celor vinovați, dar totodată să și plângem pentru păcatele noastre, căci ne-am făcut frați cu străinii și cu frații de o limbă și de un sânge cu noi am rupt legătura de frățietate pe motivul de „șismatic”, „eretic” și alte motive izvorâte din minți seci.

Să punem mâinile la pept, să ne cugețăm bine și cu inimă înfrântă și zdrobită să mărturisim, că:

1. Vieța fraților dela margini a fost și este cu mult mai grea ca a celor dinlăuntrul națiunii și loviturile sortii vitrege, căzute asupra lor au fost cu mult mai dure-roase și noi n'am grăbit a turna vin și unt de lemn peste ranele lor;

2. Tot viforul străin asupra lor s'a descărcat mai cu putere și noi nu le-am dat mână de ajutor spre a-și zidi scut și adăpost;

3. Frații dela margini veacuri întregi ne-au acoperit și apărat de loviturile din afară; iar noi i-am dat uitării, nu i-am ajutat, i-am lăsat în mâna sortii.

Noi i-am uitat, ei s'au înstrăinat; ei au tânjit veacuri întregi de amarul înstrăinării, iar noi nu i-am cercetat și nu le-am dat mângâiere. Doina, meștera cântare, s'a stîns încet-încet de pe plaiurile și câmpiile lor, alungată de alte accente aspre și viforoase, ce cuprinseseră sufletele lor. Și noi

*) Sub titlu de document dăm articolul acesta la loc de frunte. E scris de un cărturar dintr'un sat așezat în regiunea cea mai primejduită de puhoiul maghiarizării barbare.

am văzut aceasta și nu le-am ajutat.

Ei au pierdut doina, au rămas cu imnurile din sfânta biserică, singura legătură ce-i mai lega de frați, dară precupeți străini și cei înstrăinați de neam atâta i-a sfătuit, atâta li-a încurcat mintea de i-au făcut „catolici de rit grecesc”. Și noi am văzut aceasta și nu i-am ajutat.

Spune Române greco-orientale și Române greco-catolice, ce e mai mare aci: durerea ori păcatul nostru? Spune: prin catastrofa aceasta te-ai ispășit de păcatele din trecut!?

Nu... nu...! De păcate te ispășești numai făcând fapte vrednice de îndreptare și părăsind greșelile trecutului. Altcum isop, pentru curățirea ta nu este și spălarea ta nu te va albi. Numai iubirea de neam sinceră și nefățărîtă poate fi isopul tău, iar a te spăla numai la altarul culturii neamului te vei putea.

Și vai, în multe locuri zidirea altarului culturii, adevărată școlii, s'a nesocotit ori s'a împedecat prin confesionalismul vânător de suflete. Am apelat zilnic la ajutorul și iubirea lui Dumnezeu, dar unii pe alții, deși suntem „doi brazi dintr'o tulpină”, nu ne-am iubit, de aceea stropirea cu isop nu ne-a curățit și ruga noastră nu s'a înălțat.... De nu ne vom îndrepta, vom peri de vii! Să părăsim greșelile și neglijențele cu cari am contribuit și noi la grăbirea catastrofei și să căutăm să folosim mijloacele de apărare cu credință și cu dragoste!

Ce să facem? — Să întărim marginile! — Cum? — Iată cum:

În satele dela margini să se trimită preoți cu adevărată chemare apostolică, cu iubire învățată de lege și neam, căci — după apostolul neamurilor — de vor avea toate științele, iară dragoste nu vor avea, nimica vor fi.

În școlile din satele dela margini să se trimită învățătorii cei mai vrednici, cei mai conștiențioși, cari și afară de școală să poarte apostolatul neamului cu preotul împreună.

Să se facă fundațiuni și fonduri pentru dotarea preoților și a învățătorilor din comunele dela margini, ca în lucrarea lor apostolică să nu fie împedecați prin congruă și ajutor de stat. Fondurile și fundațiunile să fie proprietatea diecezelor și să le administreze conzistoarele.

Să se înființeze coruri în fiecare parohie mărginașă, cari să planteze în sufletele copilește fiorul dulce al doinei românești, iar ruga în sfânta biserică să o facă plăcută, înălțătoare și sublimă. Conducătorul vrednic să-și aibă plata sa.

O carte de rugăciuni acomodată, cu o limbă curată, care să o folosească amândouă confesiunile. Să se tipărească în ace-

laș format, în aceeași limbă și cu o scurtă povestire a vieții religioase a neamului fără dispute confesionale. Să aibă unele icoane, de pildă: catedralele din Blaj și Sibiu, arhieriei Șuluț și Șaguna. Pe lângă o iubire de neam sinceră toate aceste sunt posibile.

Să se înființeze biblioteci parohiale, cu broșuri redactate anume în un stil clar și în o limbă ușoară.

Preotul și învățătorul să reintroducă unele datini din viața religioasă a neamului.

Să ajutorăm comunele dela margini, spre a pune bază la o viață românească, pe teren economic și social, prin înființarea de bănci populare și tot felul de societăți.

Intellectualii români să-i cerceteze cât mai des, asemenea și arhieriei. Așezarea unor intelectuali printre ei, de pildă pensionari cu iubire de neam, i-ar întări în iubire de lege și neam.

Indemnarea de a nu se căsători cu străini, care de regulă e o pierdere pentru noi.

Să se introducă un „cult al limbii neamului”, prin indemnarea de a se folosi în familie numai limba neamului, de pildă în postul Paștilor.

Vânătoarea scârboasă de suflete, pe principii materiale, să înceteze. Indemnarea și neîmpedecarea minorităților de o confesiune, de a trece la majoritatea de cealaltă confesiune.

În urmă ajutorul cel mai încununat de isbândă ar fi: primirea fetițelor fraților înstrăinați în familiile intelectualilor români, din centrele noastre, pe timpul de vară. Acestea ar învăța limba română și, cu timpul ar înălța tot atâtea altare cultului legii și limbii strămoșești. Întreținerea unei fetițe în 7—8 săptămâni nu ar costa mult.

Nu știm taina viitorului, nu știm căile providenței dumnezeiești. Nu știm soarta neamului în viitor. Dacă dorim însă neamului un viitor mai bun și mai fericit, suntem datori a lucra și a jertfi pentru fericirea lui cu râvnă și dragoste.

Să întărim marginile!

Dintre Instrăinați.

Autonomia catolică. Ministrul de culte va prezenta curând după deschiderea dietei un proiect de lege, prin care reprezentanții bisericii catolice vor fi îndrumați să alcătuească un statut pentru autonomia catolică. Cu toate că bula papală din 1853 a recunoscut neatârarea bisericii noastre greco-catolice române, e mare primejdia că și ea să fie vârită într'o oală cu biserica romano-catolică, ajunsă o unealtă de ma-

ghiarizare în brâncă guvernelor din Pesta. Primejdia e cu atât mai mare, că episcopii catolici vor lucra iară în ascuns, cum au făcut și cu episcopia gr.-cat. maghiară, despre care spuneau că vor înștiința pe episcopii noștri uniți, dar nu le-a fost rușine să se dea minciună. Atârnă acum dela hărnicia episcopatului nostru, ca să zădărnicească noua fărădelege.

Pentru Deșteaptă-te Române. Am fost dat și noi știrea, că bravii membri români ai congregațiunii comitatului Făgăraș au fost condamnați de tribunalul din Brașov la închisoare și amendă în bani, pentru că au cântat imnul nostru național *Deșteaptă-te Române*. Cei condamnați au apelat la Curtea din Murăș-Oșorheiu (tabla), care i-a achitat pe toți (i-a găsit nevinovați). Așa dară Deșteaptă-te Române se poate cânta chiar și în adunările publice.

Iar li se spun buchile. Patrioții cu perciuni și slugile lor iară sunt supărați, pentru că în străinătate se arată de nou asupra ticăloșilor din Ungaria. Dl. *Roberto Fava*, un vechiu prietin al Românilor, a început să scrie prin foile din Italia în contra guvernului și a celorce stăpânesc astăzi încă în Ungaria, înfierând cu vorbe aspre politica de maghiarizare și de asuprire a popoarelor dela noi.

Lupta în comitate. Adunarea de toamnă a comitatului Alba-de-jos a fost cercetată de foarte puțini membri, abia vre-o 70 de inși, între cari cei mai mulți slujbași. Alegătorii români ar trebui să tragă la răspundere pe membrii aleși, cari nu-și împlinesc datoria de-a merge la adunare și de-a apăra acolo drepturile poporului. Poporul nostru nu-i trebuie „domni“, cărora le place să aibă titlul de membri ai congregației, dar stând acasă și văzându-și numai de trebile lor.

Se'nțelege, că fiind așa de puțini, puțină ispravă s'a putut face. Dl. *Alexandru Nicolescu*, profesor de teologie în Blaj, a vrut să vorbească de nelegiuirile săvârșite la școala noastră din Maierii Alba Iuliei, unde un nenorocit încărcat de toate păcatele e ținut cu puterea învățator, cu toate că bravii poporeni, scârbiți de el până'n adâncul inimei, nici nu vrea să-și trimită copiii la școala, pe care o batjocorește un astfel de om. Comitele suprem nu l-a lăsat însă să vorbească, iar inspectorul de școale a șters-o din sală, când a văzut, că-l așteaptă o săpuneală.

Părintele canonic Dr. *Izidor Marcu* pretinde, ca banii orfanilor (cei mai mulți români) să fie depuși și la băncile românești, cari sunt mai sigure ca cele jidano-maghiare. Se făgăduiește, că la anul se va îndreptă necuviința de până acum.

Dl. Dr. *Dănilă Sabo*, avocat în Blaj, arată nelegiuirea săvârșită de trei consilieri comunali din Teiuș, cari fără să le pese de popor au urcat simbria vicenotarului. Hotărîrea lor a fost nimicită.

Românii au vrut să facă mai multe propuneri pentru ajutorarea bieților țărani așa de păgubiți prin vărsările de apă. Li s'au spus, că s'au luat măsuri pentru constatarea pagubelor și ajutorarea celor păgubiți, iar despre cele făcute se va raporta în o adunare extraordinară, care se va întruni cel mai târziu până în Decembrie.

Delegațiunea austro-ungară e chemată să țină ședințe nouă începând dela 5 Noemvrie n.

Invoială secretă între Austro-Ungaria și România. După cum am mai spus, în toate țările europene, dar mai cu seamă în Franța se urmărește cu mare atențiune ținuta României față de războiul balcanic. Diplomații francezi spun, că România are o învoială secretă cu Austria, fiind îndatorată să între cu armata sa în Bulgaria, dacă aceasta va birui cu totul pe Turci. Aceasta ar putea fi semnalul unei încăerări generale în Europa. Gazeta „Gross-Österreich“ din Viena spune, că în cazul unui războiu general Germania va avea în cea dintâiu zi 300 de mii de soldați pe pământul Franței, 200 de mii în Rusia, iar Austro Ungaria în două zile 150 de mii de soldați în Rusia și România după trei zile 60 de mii tot în Rusia (Basarabia).

Contele negru, Andrași, cel mai cănos grof unguresc, a vorbit înaintea alegătorilor săi din Papa despre pacea cu partidul guvernamental. Opoziția vrea pace, căci ne amenință războiul la graniță, dar să plece Tisa și Lukaci, căci ei sunt contra votului universal. Multă ticăloșie e în sufletul acestui grof, despre care știe toată lumea, că e cel mai mare dușman al votului universal, egal și secret. Chiar el a prezentat, când era ministru, un proiect de lege, prin care voia să dea Jidaniilor și tuturor adunărilor dela orașe câte două și trei voturi la unu.

O nouă fărădelege solgăbirăească. Bravii Români din Băișoara (batjocorită acum cu numele Iarabania, comitatul Aradului) și-au clădit cu câțiva ani în urmă o școală. Inspectorul, care voia să-i îndobitocască cu o școală de-a lui Aponi, a spus, că clădirea nu e bună. Băișorenii nu s'au spăriat, ci s'au apucat să zidească altă școală, întocmai după cum cerea inspectorul. Intr'aceea se înfipse și școala de stat în Băișoara. Dar Români ba să-și dea copiii acolo și vreau să înceapă școala lor națională românească. Acum sare primpretorul din Iara-de-jos și vrea să oprească deschiderea școlii românești! Se'nțelege, că Români nu se vor supune, căci primpretorul calcă legea prin opreliștea lui năsărâmbă.

Băișorenii și conducătorii lor sunt oameni vrednici de lauda neamului lor.

Guvern nou în România. Față de primejdia, care amenință pacea în urma războiului din Turcia, partidul conservator și cel conservator-democratic s'au împăcat și au format un guvern nou, compus din patru miniștri conservatori și patru conservatori-democratici. Ministru de războiu e un general. Prim-ministru e tot dl. *Tit Maiorescu*, conservator.

Din Bucovina. Dieta Bucovinei, convocată pentru timp mai scurt, a votat în urma stăruinței deputaților din partidul național român mai multe hotărîri bune pentru frații noștri de-acolo, și anume revizuirea administrației băncilor populare și a centralei lor, regularea râurilor, ale căror revărsări au pricinuit atâtea pagube, ajutorarea țărănilor români păgubiți și respectarea mai cu temei a limbii române în toate afacerile țării (administrație, judecătoria ș. a.).

Deșteptarea Șvabilor. Gazetele jidano-maghiare iară țină „ghivalt!“ în partea apuseană a Ungariei, înspre Laita, s'au deșteptat Șvabii, cari cer cu tărie introducerea limbei germane în școli și primării. Slujbașii venetici umblă cu limba scoasă să prindă pe „agitatorii“ contra „ideii“ deșuchiate de maghiarizare. Pe unul l-au și prins: e un student universitar din Viena. Autoritățile ungurești l-au oprit de-a mai călca pe pământul Ungariei. Nu face nimic: sămânța libertății naționale a încolțit în sufletele Șvabilor și nădăjduim să nu mai treacă mult până ce și cele peste două milioane de Germani din Ungaria vor încetă cu rușinea de-a fi veșnic slugile unei haite de paraziți jidano-maghiari.

Știri politice din străinătate

Războiul. Știrile de pe câmpul de războiu sunt încă tot așa de minunate ca până acum. Dacă ar fi să ne luăm numai după telegramele sosite din tabările celorce se războiesc, toți luptătorii ar fi cei mai fericiți, căci toate luptele se isprăvesc cu biruințe din partea tuturor. Bulgarii vestesc, că au bătut pe Turci, iar aceștia spun, că în aceeași luptă ei au eșit învingători. Tot așa fac Sârbii și Muntenegrinii. Cei mai grozavi sunt Grecii, cari întrec în lăudăroșie și pe Țigani. Noroc, că se mai strecoară și știri, cari au scăpat de cenzura (cercetare și schimonosire) din taberele dușmănitore.

Iată cum sunt așezate armatele: în împrejurimile **Adrianopolului**, dela Bulgaria spre meazăzi, e **primul câmp de luptă**, unde se află armata bulgară, care are 160 de mii de soldați. Turcii aveau săptămâna trecută în orașul Adrianopol și în întăriturile dimprejur 180 de mii de soldați, al căror număr se înmulțește mereu prin soldați aduși din Azia.

După știrile din săptămâna trecută, *Bulgarii au înaintat mereu învingători și după o luptă de câteva zile au cucerit orașul Kirkilisei* (oraș cu 40 de biserici), dela Adrianopol spre răsărit, cu întărituri puternice.

Tot atunci Turcii vesteau, că ei încă au bătut o armată bulgară de 30 mii de soldați, iar câteva zile după aceea armata turcească ar fi cuprins de nou Kirkilisei, alungând pe Bulgari de-acolo. Pe de altă parte soldații din Adrianopol au făcut o eșire bătând pe Bulgari.

După știrile mai nouă, învingerile Turcilor nu se adevăresc, deoarece Kirkilisei este încă tot ocupat de Bulgari, iar în jurul Adrianopolului Turcii până acum n'au bătut pe Bulgari. Toate luptele acestea din jurul Adrianopolului au fost însă foarte sângeroase, căci au căzut zeci de mii de soldați din amândouă părțile.

Dela Bulgaria spre apus și Serbia spre apus-meazăzi e un alt câmp de luptă. Acolo Turcii au două armate, una între Strumnița-Seres de 40 mii de soldați și una înspre Üscüb de 70 mii. Din Bulgaria și Serbia au năvălit două armate: una compusă din 72 mii de Bulgari și 30 mii de Sârbi, iar a doua la Lescovaț-Vrania de 75 mii Sârbi. Sârbii mai au și în Sangeacul Novibazar, unde au fost până'n anul 1909 și soldați dela noi, o armată de 45 mii soldați. Turcii au aici numai vre-o 15 mii de soldați. Pe câmpul acesta de luptă *armatele aliate sârbo-bulgare au înaintat me-*

reu și au cuprins orașele Cumanova, Coceana și Ūscūbul. În sangeacul Novibazar, unde, după cum am spus, sunt puțini soldați turci, *Sârbi au cuprins orașul Novibazar*. Aici luptele se dau mai mult între Sârbi și Albanezi.

Al treilea câmp de luptă e la granița de mează și de răsărit a Muntenegrului, înspre Albania și Novibazar. Aici au cuprins Muntenegrenii, cari au năvălit în număr de vre-o 45 de mii, mai multe forturi și orașele mici. Ei bombardează acum orașul Scutari (Scodra) aproape de granița Muntenegrului, lângă lacul Scutari. Armata turcească e puțină în partea aceasta.

Al patrulea câmp de luptă e în partea de mează-apus a Turciei. Aici au năvălit 60 de mii de Greci, cărora li se împotrivesc 30 de mii de Turci în ținutul Ianinei (aici sunt și școale românești) și al Monastirului sau Bitoliei (oraș cu multe școale românești). Luptă adevărată n'a fost până acum între cele două armate, căci Turcii (așa zic ei) îi lasă să pătrundă mereu în țara lor, pentruca să-i apuce apoi bine. Grecii se arată și de data aceasta mai barbari decât toate celelalte popoare, căci *armata lor e însoțită de multe bande de andarți, tâlhari greci, cari omoară mai ales pe Românii nearmați.*

După cum spune ministrul de războiu al Turciei, precum și generalul german Imhoff, care a fost mai înainte în serviciul Turciei, luptele de până acum nu au mare însemnătate. Lupta hotărâtoare se va da la Adrianopol, unde sunt concentrați cei mai mulți Turci, cari au în fața lor puternica armată bulgărească. Numai după ce se va da lupta hotărâtoare la Adrianopol și vor învinge ei, vor porni în contra celorlalte armate dușmane, pe cari le-ar și birui cu înlesnire, fiindcă ar fi scăpat de Bulgari.

Puterile cele mari europene stau deocamdată gata să se amestece îndată ce soarta războiului va fi hotărâită prin o luptă mare. Până acum numai Rusia dă mult de bănuț, mai ales, că ea a trimis și trimite mereu ajutoare Bulgarilor: muniții, arme și chiar și soldați voluntari. Din porturile românești s'au văzut mereu trecând vapoare rusești pe Dunăre, pline cu oameni, despre cari Bulgarii spun, că ar fi rezerviști de-ai lor, de fapt însă sunt Ruși. Se spune, că până acum au intrat vre-o zece mii de Ruși în Bulgaria, pornind

și ei contra Turcilor. Din cauza Rusiei e și temerea cea mai mare, că va izbucni un războiu european, de aceea și vedem, că atât Austro-Ungaria, cât și România se pregătesc, fără însă a face o mobilizare pe față.

Știrile cele mai nouă să se cetească la pag. 10.

„FOAIA POPORULUI“

este

cea mai veche, mai bună și mai ieftină foaie pentru poporul nostru.

Cuprinsul ei, foarte bogat și variat, este anume întocmit pentru trebuințele țărânului român.

Numeri de probă se trimit la cerere ori-cui gratis.

Abonarea se poate face cu începutul fie-cărei luni și costă:

Pe un an întreg	4 cor. 40 bani
Pe o jumătate de an	2 „ 20 „
Pentru țările străine	11 „ anual
De acum până la Anul-nou	1 „ „

Abonații cei noi primesc în cinste și partea romanului „Cu paloșul“, care s'a tipărit până acum în foaie.

Lățiți deci „Foaia Poporului“ preste tot locul, ca astfel să o putem face și mai bună!

Expoziția de copii din Rășinari.

Rare sunt așezămintele, cari să se poată măsura cu isprăvile, ce alcătuiesc lungul lanț de afaceri, cu cari, cu drept cuvânt, să poate mândri „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu“. În cei 24 ani de muncă ai ei, în afară de munca stăruitoare depusă întru înaintarea tuturor ramilor economice, singur expoziții a aranjat 36 (21 de vite bovine, 2 de oi, 1 din industria de casă, 5 de poame și 7 de copii). Cum ea muncește zi de zi, nu e mirare, dacă lucrările ei binefăcătoare, atrag luarea aminte a multora din cei buni și din cei cu durere cătră poporul nostru muncitor. Cea mai nouă ispravă a harnicei Reuniuni e minunata expoziție de copii ținută la 7/20 Octomvrie n. 1912 în frunțașă comună Rășinari. Dacă înălțați sufleteste s'au simțit toți, cari parte au luat la frumoasa expoziție, apoi plâsmuitorul acestor expoziții, secretarul Reuniunii agricole, dl

Victor Tordășianu trebuie, că și-a câștigat prin felul cum s'a ținut ea, cea mai înaltă răsplată a ostenelelor sale.

La expoziția din Rășinari, afară de membrii comitetului Reuniunii, d-nii Dr. Vasile Stan, totodată prezident al expoziției, Romul Simu, Dr. Ilie Iancu, Nicolae Iosif, Tim. Popovici și Aurel Cosciuc și de secretarul Vic. Tordășianu, parte au luat Prea Sfinția Sa părintele episcop Dr. I. M. Cristea din Caransebeș, binefăcătorul neamului românesc Vasile de Stroescu, apoi medicii Dr. Petrașcu (Tălmaci), Dr. Petri (Cisnădia), Dr. Dobrescu (Sibiu); doamnele Tordășianu, Dr. Stan, T. Popovici, Simu, M. Cosma, Agapia Droc, O. Goga, cum și domni maiori Măcelaru, O. Goga, Brătianu, Esca și d-șoara Vulcu, cari cu toții au intrat în comună pe la ora 10 dim., spre a conlucra la opera de întărire a neamului românesc.

La poarta de triumf, cu inscripția „Bine a-ți venit“, distinși oaspeți au fost binevenți prin graiul cald și prin cuvântarea înflăcărată a viconotarului I. Giurcoiu, căruia tot prin cuvinte calde îi răspunde p. episcop Cristea și tot P. S. Sa a mulțumit în cuvinte părintești, la vorbirea, ce a rostit-o în numele copiilor de școală, directorul școlar M. Frățilă. În stradele până la biserica cea mare erau postați în 2 șire: pompierii și copii de școală. Oaspeții au cercetat cu toții mormântul marelui „Andrei“, care își doarme somnul de veci în vecinătate de mormintele frunțașilor și luminătorilor poporului de odinioară: Sava P. Barcianu, Ioan Brote, Bucur Cioran, Dr. D. P. Barcianu și alții.

Înainte de ora 11 din zi, juriu, întruniți în școală, la propunerea secretarului Tordășianu, iau hotărârea, ca Ilustritățile lor: episcopul Dr. Cristea și Vasile de Stroescu să fie proclamați patroni ai expoziției, expoziția însăși, cu considerare la timpul de tot frumos și și la numărul mare (aproape 350) al copiilor expuși, să se țină în curtea școlii etc., iar ca schimbări în program: discursul medicului Dr. Ioan Bucur să se țină, spre a putea fi ascultat cu mai multă băgare de samă de întreg publicul, nu la sfârșitul, ci la deschiderea expoziției etc.

La ora 11, curtea școlii fiind tixită, profesorul Dr. Stan, prin cuvinte înălțate, după ce ne arată scopurile, pe cari Reuniunea agricolă le-a urmărit prin punerea la

Cu paloșul.

44

Poveste vitejească din vremea descălecatului

Moldovei

de

Radu Rosetti.

(Urmare).

Se îndreptară spre foc și Toma Alimoș, apropiindu-se de Miha care, la sosirea lor, se ridicase în picioare, îi zise:

— În urma celor ce mi le-o povestit Părintele sunt gata, voinice, să mă supun cererilor Dumitale. Găsesc aceste cereri drepte și recunosc că rău am făcut opunându-mă să plătesc vama cerută de oamenii Dumitale. Voiu plăti-o nu odată ci de trei ori ca globă pentru îndărătnicia mea iar, pe voinicii oprîți de noi, îi voiu slobozi pe loc. Și, drept dovadă că nu păstrez inima rea, iată dreapta mea care cere să strângă pe a Dumitale.

Miha puse voios mâna lui în dreapta puternică a vestitului oștean și amândoi își dădură o strângere voinicească.

— Și acum, adaoase Toma Alimoș urmând să-i ție mâna, deoarece ne-am făcut prieteni, te rog spune-mi dela cine oare învățat-ai lovitura ce mi-ai purtat-o la urmă? Era cât pe ce să nu-i pot înjghebă apărarea destul de repede. Noroc numai că o cunoșteam și-i știam leacul de mult.

— Am învățat-o împreună cu multe altele dela un frunțaș genovez din Cetatea Albă, oștean vestit, meșter în mânăuirea spezei și a sulii, pe lângă care am copilărit.

— Și care este numele acelu Genovez? mai întrebă Toma.

— Andrei Landi, răspunse Miha.

— Landi! strigă Toma în culmea surprinderii.

— Landi! strigară voios cei trei negustori.

Isaia și Miha rămaseră mirați de mirarea arătată de dânșii.

— Dar marfa din aceste care este a lui Landi, zise Toma Alimoș. El este un vechiu și neprețuit prieten al meu și moșul acestor trei tineri. Iar Dumneta, fără îndoială, ești micul Miha despre care Landi mi-o vorbit de atâtea ori și care îi fusese încredințat, spre a-l crește și a-l învăța, de moșul său, călugărul, când acesta o plecat la Roma. Din deosebite întâmplări n'am fost la Landi în toată vremea cât ai petrecut-o la el, căci altfel ne-am fi cunoscut și noi de mult. Nu mă mir că la școala lui Andrei ai deprins atât de bine meșteșugul armelor. Pe lângă dânsul nu puteai decât să te faci oștean deplin și viteaz, om de inimă și cărturar bun, și Toma Alimoș scutura din nou mâna lui Miha, cu mai multă putere.

Apoi, la rândul lor, nepoții lui Landi veniră să strângă mâna Păunașului, pe care îl lăsase copil când ei plecaseră din Cetatea Albă, la învățătură, la Genova și îl găseau acum bărbat.

După ce făcu cunoștința lui Ștefan

cale a expozițiilor de copii și lucrurile dănuitoare, alcătuite în aproape fiecare din comunele, în cari s'au ținut cele 6 expoziții de până aci, mulțumește tuturor factorilor, cari au dat Reuniunii mână de ajutor la ducerea la îndeplinire a acestei lucrări și aduce cuvinte de laudă și de recunoștință cu deosebire patronilor expoziției Ilustrilor domni Dr. Cristea și Vasile de Stroiescu, cari prin această atenție și conlucrare dovezi, nouă dovezi dau de adeverata dragoste ce o păstrează poporul românesc, în mijlocul căruia s'au coborât. Cuvântării D-rului Stan, ce a fost copertă de nesfârșite aplauze, a răspuns parohul Maniu Lungu, care a mulțumit în numele rășinărenilor tuturor oaspeților, cari au ridicat nimbul sărbării.

Ia apoi cuvântul P. S. Sa episcopul Cristea și ne vorbește frumos și instructiv despre însușirile, cari împodobesc neamul românesc, cari îl fac tare și cari îi dau și trăinicia. Sfătuește să ne ținem legea strămoșască, limba noastră dulce și obiceiurile, cu cari ni-am mândrit în totdeauna. Vorbește despre Rășinarul, care a dat naștere atâtor bărbați luminați, și care va servi pentru cei buni ai noștri drept loc de peregrinaj și de inspirație. La fine mulțumind pentru rara distincție de a fi fost proclamați, cu Ilustrul domn Stroescu, patroni ai expoziției, dă binecuvântare arhierescă și invoacă harul lui Dumnezeu asupra lucrării.

A urmat apoi corul școlarilor cu cântarea „Latina gintă“, iar dl Dr. Ioan Bucur, urcând tribuna a vorbit la înțeles despre „Igiena poporului dela sate“, scoțând la iveală o seamă de chestiuni din igiena poporului, dând sfaturi și indemnuri și atrăgând băgarea de samă asupra multelor cauze cari împedecă trăinicia, și slăbesc dezvoltarea fizică a poporului românesc, arătându-le totodată pe aceste cauze cari pricinuesc sărăcia Românilor. Vorbește în special de referințele locale, de starea Românilor din jur, arătând cu date mult grăitoare suma fabuloasă, ce o cheltuesc oamenii noștri pe spirt în una din comunele din jur. Arată mai departe, cum după planul de învățământ igiena e lăsată afară aproape cu totul din școală, deși aceasta e de mai mare însemnătate pentru viața omului decât multe cunoștințe puțin potrivite cu mintea copilului.

Stroici, despre care auzise cu patru ani înainte cu prilejul războiului cu Tătarii, Toma Alimoș poronci să se deslege cei doi oameni ai Păunașului, cari erau legați la cară. Ei primiră dela vornic un dar însemnat, iar călugărul îi trimise acasă, cu poroncă să spue părintelui Ignat să se întoarcă și el la Pașcani și să-i trimită de sâng la otacul, unde se aflau, pe Onea, care trebuia să se abată pe la preot încă de cu noapte.

Genovezii poronciră să se aducă din care mâncări alese și vin vechiu grecesc și sicilian. Mihu, Stroici și cu dâșii, după ce mâncară și băură cu toată pofta tineretelor, stătură la vorbă glumind și răsând până aproape de ziuă.

Călugărul și cu Toma Alimoș, după o scurtă gustare, se retraseră la o parte și avură împreună o lungă și amănunțită sfătuire, în urma căreia se hotărî ca, dela Smirodava, negustorii cu carele să purceadă a doua zi pe Bârlad cu un om al Păunașului, iar Toma să însoțească pe călu-

După vorbirea multgrăitoare a medicului Dr. Bucur, secretarul Tordășianu, aducând la cunoștință hotărârile juriului, spune, că acesta va lucra împărțit în 3 grupuri la copiii de 1, de 2 și de 3 ani și luând parte ca jurori toți oaspeții și stimatele Dne venite din Sibiu precum și preoții, învățătorii cu soțiile lor, apoi mai multe femei fruntașe din comună, iar în fruntea fiecărui juriu unul din medicii prezenți.

După o lucrare grea, de aproape 3 ore, juriul a premiat 65 copii și copile, distribuindu-se în total cor. 260, la care a concurs „Reuniunea agricolă“ cu 50 cor., apoi biserica gr.-or. din loc, comuna politică, fondul mizerilor, banca „Andreiana“ cu câte 50—150 cor., totodată și pentru acoperirea altor spese împreunate cu aranjarea acestei expoziții, mai departe tinăra „Reuniune a meseriașilor din Rășinari“ cu 10 cor. cu destinația de a se premia copii de meseriaș. Reuniunea agricolă a împărțit între copii mișcările coșulețe cu zaharicale, cu smochine și roșcove.

Înainte de împărțirea premiilor, d-șoara *Alexandrina Iarca*, învățătoarea „Azilului“ de copii, s'a produs cu „școlarii“ săi, cari au cântat, au declamat și s'au jucat nu să poate mai frumos, storcând admirațiunea tuturor și îndeosebi a Ilustrului Domn V. Stroescu, care precum spunea, nu a avut până acum prilej să ia parte la asemenea producție dragălașă! În cursul expoziției oaspeții au cercetat frumoasa expoziție din industria de casă (lucru de mână femeiesc), pentru care mult a obosit d-na învățătoare *Aurelia Goga*, apoi s'a pus bază prin Reuniunea agricolă la „Fondul femeilor lăuze și sărace din Rășinari“, la care ea a dăruit cor. 20, marele Stroescu 100 cor. și alții.

Ceiece va aduce bucurie și acelor, cari n'au fost la expoziție, vor fi frumoasele chipuri (tablouri), luate de fotografii Fischer. El a luat în chip o grupă mare de bărbați în toate vârstele, o grupă de femei, tot așa, o grupă de fete, de juni, mamele cu copii premiați în brațe, mai multe familii fruntașe, chipuri, cu cari ne putem împodobi păreții caselor noastre și cari vor fi date și la foi scoase în limbi străine.

După munca obositoare am fost chemați la masa dată în sala mare a școlii. Aici au fost la 70 persoane. Șirul vorbirilor l'a deschis dl Dr. Stan, aducând cuvinte

de laudă patronilor expoziției Ilustrilor Domni Dr. E. Cristea și V. Stroescu. D-lui Dr. Stan i-a răspuns P. S. Sa episcopul Cristea, care vorbind despre isprăvile Reuniunii agricole, închină pentru comitetul central al ei, preotul Lungu vorbește pentru oaspeți, poetul Goga pentru rășinăreni, iar secretarul Tordășianu pentru toți, cari au obosit întru ducerea la isbândă a afacerilor frumoasei și bine isbutitei expoziții de copii.

Nădejde am, mare nădejde, că, cunoscute în cercuri cât mai largi, trebile puse la cale în jurul expoziției de copii din Rășinari, ideia aranjării de asemenea expoziții, va fi îmbrățișată și de celelalte așezăminte ale noastre! „Dreptul Iov.“

Ce scriu alte gazete?

Cu toate că războiul e departe de noi (dar se poate apropia foarte mult și curând!), cu toate că *neamul nostru românesc* nu e amestecat încă în el, stările triste din țara noastră, în care Românii suntem asupriți și nedreptățiți pe toate căările, sunt aduse în legătură cu războiul balcanic, care amenință să devină european.

„Românul“ (Arad), foaia zilnică a partidului național, publică un articol trimis din București. În el se spune, că pentru întregul neam românesc e mai bine ca România să nu atace Bulgaria, care luptă cu atâta îndârjire pentru liberarea fraților ei bulgari din Macedonia turcească. Prin aceasta nu numai, că și-ar face dușmani pe Bulgari, pe Ruși și pe toți Slavii, dar nici n'ar putea câștiga nimic. România are o altă Macedonie,* înspre aceasta trebuie să-și îndrepteze atențiunea ei.

„Vilag“ gazeta maghiară din Pesta, unde scrie de multeori și profesorul universitar, Maghiarul curat Iasi Oscar, are un articol, în care spune, că România e cea mai bună piață, unde Austro-Ungaria își poate desfășura mărfurile. În schimb însă și România are tot dreptul să pretindă, ca în Ungaria să înceteze odată asuprirea și înăbușirea Românilor dela noi, pentru că aceștia să se poată cultiva cât mai mult (cultură națională românească).

*) Transilvania.

găr și pe tovarășii săi în mergerea lor la kneazul Baloș, la Poiana.

Onea sosi înainte de ziuă și Mihu îl trimise să iee măsurile trebuitoare pentru ca oamenii ce trebuiau să se adune în urma semnelor făcute să fie cât mai curând întorși spre vetrele lor.

Ceilalți urmară drumul împreună până în dreptul cetății Smirodava. De aici Genovezii apucară spre Bârlad iar ceilalți, trecând Siretul, cârniră în dreapta și pe la amiază, ajunseră în dealul Muncelului, deasupra Poienei.

XXI.

Pentru Mihu uitase drumul Ciortolomului.

Satul Poiana se afla pe locul unde este așezat astăzi satul Bălușești din ținutul Romanului. Era foarte mare, cuprinzând peste patru sute de case și se afla atunci, întreg, sub stăpânirea kneazului Baloș.

Fuse aice, până în vremurile din urmă, două sate sau cum se zicea atunci,

două județe deosebite, așezate unul lângă altul sub numire de Poiana. Dar kneazul Baloș, luând în căsătorie pe Tudora, singura fiică a kneazului vecin Danciu, întrunise amândouă județele sub stăpânirea lui. Jupâneasa Tudora murise acum de câțiva ani, în urma jalei cumplite ce-i pricinuisse moartea singurului ei fiu, Tudor, ucis la un ospăț de Balc fiul voevodului Moldovei, al cărui tovarăș de petrecere era. Curtenii și cei vânduți lui Sas ziceau, că se luase la ceartă fiind beți amândoi, că nu se știa care a fost celce a dat lovitura dintâiu și că mare a fost supărarea lui Balc când s'a trezit și și-a dat seamă de cumplita lui faptă. Cei mulți însă ziceau, că dacă Tudor era într'adevăr beat la acel ospăț, Balc era cu totul treaz și că în adins îmbătase pe tovarășul lui, îi căutase gâlceavă și-l lovise de moarte, spre a putea răpi și petrece în tihnă cu o fată frumoasă dar din părinți de rând, cu care se iubea Tudor.

Kneazul Baloș care, până la uciderea

Dela despărțămintele „Asociațiunii“.

Despărțământul cel nou al Șercaiei (comit. Făgăraș) și-a ținut adunarea de constituire în Șercaia, fiind delegat al comitetului central dl deputat Dr. N. Șerban. În vorbirea de deschidere arată, cum din despărțământul Făgărașului s'au desvoltat cu timpul alte patru despărțăminte. Constituindu-se despărțământul, se alege director dl Dr. Victor Fodor, medic.

Au urmat apoi trei prelegeri populare: *Despre însemnătatea și rolul Asociațiunii în zilele noastre*, de dl Ion Maniț Popa, *Despre economie și asigurări* de dl Șt. Boer și *Despre însemnătatea înființării noului despărțământ și trebuința de-a înființa agenturi în despărțământ* de dl G. Dobrin. Prelegerile au fost ascultate cu multă plăcere.

Comisiunile pentru înscrierea de membri noi au încasat 700 cor.

Seara a fost reprezentație teatrală. S'a jucat *Doctorul fără voie* de dl A. P. Bănuțiu, directorul „Societății pentru fond de teatru român“, ajutat de câțiva membri ai „Asociațiunii pentru sprijinirea meseriașilor români“ din Brașov.

Despărțământul Năsăud și-a ținut adunarea în *Mintiul-rom*. Dl prof. Bichigena a ținut o conferință despre Gh. Barițiu, iar dl prof. Sânjoan despre tovărășii.

Cu prilejul adunării au fost și două expoziții: una de lucruri de mână femești, a doua de copii mici. La șapte mame, cari au expus cei mai sănătoși și mai bine îngrijiți copii mici, s'au împărțit premii în valoare de 50 coroane, iar la nouă femei, cari au expus cele mai frumoase lucruri de mână, li s'au dat nouă diplome de recunoștință.

Seara a fost un concert și reprezentație teatrală, date de corul plugarilor din Șanț, conduși de harnicul învățător, dl Tămaș.

S'au înscris doi membri activi (ordinari) și 20 ajutători.

În Mintiul-rom. e și agentură a despărțământului.

Despărțământul Mediaș și-a ținut adunarea în comuna Șeica-mare. Părintele

fiului său, era bine văzut de Vodă și mergea des pe la Curte, prinsese de atunci, precum era de altminterlea firesc, o ură neîmpăcată pe toată casa domnească. Curtea lui se făcuse locul de întâlnire al tuturor nemulțumitorilor. Era de ajuns ca cineva să vorbească rău de Vodă și de feciorii săi pentru a fi îmbrățoșat și dăruit de dânsul. Date fiind pornirile lui Sas, este de crezut că al kneaz ar fi plătit cu capul o dușmănie atât de fățișă cătră Domnie. Mulți se mirau de răbdarea lui Vodă și o puneau pe seama remușcării ce o simțea Balc în urma uciderii lui Tudor. Pricina acestei îngădueli era însă cu totul alta. Baloș avea o soră care fusese vestită pentru frumusețea ei și era căsătorită cu frațele lui Andrei Lațc, Voevodul Ardealului. Sas și Balc erau oameni mult prea cuminți pentru a nu fi foarte îngăduitori cu un om atât de bine înrudit.

Pe de altă parte, Părintele Isaia și Bogdan erau, și ei, mult prea ageri pentru a nu se folosi de această nepedepsire a dușmăniei arătate de Baloș Domniei. El

Pompiliu Morușcă din Șeica-mare a ținut o prea frumoasă prelegere despre *originea Românilor*, arătând totodată pe hartă (pe mapă) toate ținuturile de pe pământ locuite de noi. Dl E. Gabor a vorbit cu multă pricepere despre *stupărit*, îndemnând pe Români să se ocupe mai mult de aceasta ramură bănoasă a economiei.

S'au mai înscris mai mulți membri activi și ajutători. Dl Dr. Nicolae Racoța s'a înscris membru fondator cu 400 cor.

Despărțământul Lăpușului și-a ținut adunarea în *Lăpușul-ung*. Din raportul cetit se vede, că acest despărțământ tină are patru agenturi și patru biblioteci populare. Numărul cetitorilor de cărți din aceste biblioteci a fost de 150. Dl Stefan Bărbos, învățător în Rohia, a fost premiat cu 50 cor. pentru frumosul spor făcut în învățarea *analfabeților*. S'au ținut 16 prelegeri populare în 5 comune.

După cetirea raportului, dl Dr. Laurențiu Oanea a vorbit cu multă cunoștință despre *Rolul lui Gh. Barițiu în viața Românilor din Transilvania și Ungaria*.

Membri și toți cei de față au mulțumit la urmă dlui Dr. Gavriil Buzura, directorul despărțământului, pentru munca ce o desfășură în fruntea celorlalți.

Călimdarul Poporului

era se apară în săptămâna aceasta, dar am amânat pe săptămâna viitoare, dorind a aduce în el o seamă de

Chipuri interesante dela războiul din Balcani,

cari nu se vor afla în nici un Călimdar românesc. Afară de aceea călimdarul nostru are un cuprins bogat și interesant: novele, poezii, povești, icoane frumoase, mai multe deslușiri asupra legilor (Advocatul popular) și alte învățături de folos pentru poporul nostru. E deci cel mai bun călimdar românesc. Prețul e 40 bani și 5 bani porto, ca și în anul trecut. Cine dorește a căpăta călimdarul îndată ce se va pune în vânzare, acela să scrie de grabă, deoarece comanda se vor trimite pe rând, care dupăcum au sosit aici.

fusese unul din cei de întâi câștigați. Iubirea de neam și de țară erau departe de a fi simțirile cari predominau în inima kneazului. Ea era stăpânită întreagă de fudulie, de zgârcenie și de un dor nebun de răzbunare. Dar aceste patimi pentru bărbați pricepuți în mânăuirea oamenilor, ca Bogdan și Isaia, erau niște pârghii neprețuite.

Făgăduirea kneazului că după isbândă și așezarea lui Bogdan în scaun, dregătoria de frunte în sfatul noului Domn va fi a sa pe viață împreună cu venitul a jumătate din satele stăpânite de casa lui Sas. Ei știau să mărească peste seamă, față cu Baloș, ajutorul care îl putea da kneazul în răsturnarea Voevodului celui urât și îl lăsa să creadă, că acea răsturnare va fi mai ales datorită ajutorului lui și că fără de el, nu s'ar fi putut măcar gândi la dânsa.

Prin aceste mijloace Baloș, fără să-și deie seamă, se făcuse o unealtă ascultătoare de mare preț în mâinile lui Isaia.

Cu prilejul întrunirii care avea să se ție la Poiana, la kneazul Baloș, călugărul

Literatură și știință

Vara 'ntreagă ai muncit.

Vara 'ntreagă ai muncit
Biet țaran — nenorocit
Și nădejdea te ținea,
Că în toamnă vei avea
Coșul plin, din care poți
Se împaci, cu drag, pe toți.

Cu acest gând te culcai,
Dimineața te sculai,
Rugăciunea îți făceai
Și la câmp cu el plecai.
El îți era mărturie
Și'n năcaz și'n bucurie.

Dar când a fost la 'mplinit,
Altcumva a rânduit
Tatăl ceresc, ca să fie:
Rodul tău de pe moșie
Să ți-l ducă un potop,
Cu nădejdea ta cu tot.

Și tu nimic n'ai cântit
Drag țaran, nenorocit,
Ci cu sufletul curat
Mai departe te-ai rugat
Cu credința Iovului:
— Fie voia Domnului!

Fericiți de mii de ori
Sunt aceia muritori,
Cari în bine și în rău
Nu uită pe Dumnezeu!
Nice El nu-i va uita,
Rău'n bine'l va schimbă!

Petru O. Orlățanu.

Vorbe înțelepte.

Nu zice hop până nu-i sări.

Șarpele nu te mușcă, până nu-i calci pe coadă.

Mai bine tocmeală lungă, decât sfadă pe urmă.

De copii și coate goale nu se teme Românul.

Scară la cer și Jidani la secere nu s'a pomenit.

trebuia să aducă înaintea căpeteniilor mișcării pe trimisul lui Bogdan. Iar Stroici avea să lămurească acelor căpetenii care sunt măsurile ce vărul său se îndatorește să iee după așezarea sa în scaun pentru stărpirea asupritoarelor obiceiuri și a împilătoarelor așezări datorite nemernicului Sas. La această întrunire eră, mai cu seamă, să se caute chipul pentru a ajunge la o hotărîre spre a curmă neînțelegerile ivite între săteni și kneji, în privința drepturilor unora și a datorii celorlalți.

Părintele Isaia pune cel mai mare preț pe ajungerea unei înțelegeri în această privință înainte de izbucnirea răscoalei, încredințat fiind că kneji și sătenii vor lupta cu atât mai bine cu cât vor fi mai înțeleși între ei și mai mulțămști de drepturile și îndatoririle unuia cătră celalalt. Acuma, în drum spre Poiana, pune pe Stroici în cunoștința tuturor amănuntelor și se bucura văzând cât de ușor mintea lui deschisă știă să aleagă îndată calea cea mai dreaptă și cea mai folositoare.

(Va urma)

O plantă, care se plimbă.

Oricât s'ar părea de curios acest titlu, cu toate acestea e o faptă adevărată și nu poveste; este un lucru, care există, și nu ceva închipuit. Ba încă și mai mult, aceasta plantă este tot așa de regulată în plimbările, în călătoriile sale pe fiecare an, ca și rândunelele și alte păsări călătoare în emigrările lor.

După cum unii oameni merg în fiecare vară pe țărmurile mării spre a se răcori, tot așa și aceasta plantă face pe fiecare an, vara, o călătorie lungă, depărtându-se de locurile prea călduroase ale pământului uscat și mergând spre a se răcori în valurile mării.

Numele acestei plante neobișnuite este *roza (trandafirul) de Ierih* (loc în Pale-

stina) sau *anastatica*.

Invățații spun, că pentru creșterea oricărei plante se cer trei lucruri: umezeală, căldură și aer. Numai roza de Ierih crește în locuri, unde nu plouă mai niciodată. Dar cum se poate lucrul acesta? Iaca cum. Dumnezeu însuși a făcut aceasta minune, adevărat mijlocit, ca această plantă să facă pe fiecare an călătorii lungi la mare, numai spre a se sătura cu apă, să poată crește și să se înmulțească.

În mijlocul primăverii, când firea a scos pe câmpiile Siriei și Palestinei (provincii turcești în Asia-mică) un covor minunat compus din mii de flori de tot felul de colori; când aierul acestor câmpii ferice este încărcat cu mirosuri delicate de portocali (pomeranți, orange) și alte flori parfumate, atunci călătorul cu băgare de samă observă în locuri depărtate și singu-

ratice cum crește o plantă mică, care abia se poate vedea; aceasta e roza de Ierih. Pe acoperișurile caselor, în crăpăturile zidurilor, pe grămezi de molozi, pe ruine vechi, în locuri părăsite de oameni și unde numai câinii se aud urlând a pustietate, și-au găsit culcușul: acolo crește roza de Ierih.

Dar, când a venit vara în Palestina cu toată puterea ei, când razele soarelui arzător au uscat și au vestejit toate florile de pe câmp, aceasta plantă începe a-și lăpăda frunza, pe urmă ramurile se îndoiesc făcându-se ca niște globuri și par'că se vestejesc. Vestejirea aceasta se face însă numai pe dinafară.

Acuma vântul desrădăcează floarea, o poartă în aier și o aruncă în Marea Mediterană, căci vântul suflă atunci dela răsărit spre apus.

Războiul în Balcani.

În partea de jos a chipului ni-se arată lupta crâncenă, ce au purtat-o Bulgarii, până când au dărâmat întăriturile orașului Kirkilise. În ploaia de gloanțe și bubuitul tunurilor au pătruns în oraș, unde au silit pe Turci ca să capituleze (să depună armele), după cum se vede în partea de sus a chipului. (Cetește și cele scrise la pagina 2 și 10).

Când a ajuns la mare, ramurile se desfac din nou, se satură de apă, și încep a înflori și a face fructe și sământă. Dar abia se coc semințele, și vânturi potrivnice, cari suflă acum dela apus spre răsărit, ridică semințele acestor flori în aer, le poartă pe aripile lor și le răspândesc din nou pe câmpiile Siriei și Palestinei, unde încep, primăvara viitoare, să crească de nou ca în anul trecut.

Călătoriile acestea le face regulat în fiecare vară de pe pământul uscat la mare și apoi dela mare pe pământul uscat.

Punând o floare veștedă în apă, ea începe a învia, a înflori de nou, de aceea Grecii îi zic anastatica, adică *inviata*.

Călugării noștri, cari vin dela Sfintele Locuri și aduc uneori flori de acestea, îi zic *mâna Maicii Domnului*, pentru că într'adevăr și seamănă cu o mână închisă, dar nu făcută pumn.

Poezii populare.

Din Agârbiciu.

Culese de *Nicolae Păpară*, june.

Trandafir cu foi crestate,
Bate Doamne ce vei bate,
Bate pe fetele toate,
Cari nu iubesc cu dreptate.

Dacă cu unul vorbește
Stă puțin și să gândește
Și să joară 'n gândul său:

— „Acesta să fie-al meu“.

Dacă altu-i iasă'n cale
Ea să joară și mai tare:

— „Vezi pe ăsta să-l iubesc,
Că mai bine nimeresc“.

Dar iar stă și să gândește,
Când al treilea sosește.

— „Stăi să nu mă prea grăbesc,
Că mai bine târguesc“.

Dacă unu 'i zice-așa:

— „Amândoi de ne-om lua,

La mine nu vei săpa
Dragă, nici nu-i 'secera“.
Atunci ea stă iar pe loc:
— „Vezi ăsta-i al meu noroc
Că mă lasă tot acasă,
Să mânc și să bea la masă,
Și prin sat când voi umbla
Să mă laude lumea,
Cu păpuci cu cârțială,
Să umblu prin sat a fală“.
Și tot așa târguesc
Până când îmbătrânește.
Atuncia ar iubi bine,
Dar nu mai are pe cine.
Deci la care fac așa
Doamne nu le ajuta.
Dă-le și lor un noroc,
La urmă un nătărog
Iar la fetele cuminte,
Cari nu iubesc pe gâcite,
Dă-le Doamne ce să poate,
Fericire pân' la moarte.

Vederi din războiu.

Sus în stânga se arată înmormântarea unui soldat muntenegrin, căzut în războiu. La dreapta se vede o grupă de Sârbi, cari păzesc la graniță, stând ascunși după o stâncă. — În partea de jos, la stânga, sunt soldați infanteriști din armata grecească, iar la dreapta ni-se arată o ceartă între poliția din Belgrad și ziariști străini. Aceștia voesc a trimite niște telegrame la ziarele lor, iar poliția vrea să-i împiedece, temându-se că ei nu ar scrie bine despre Sârbi.

(Vezi alte amănunte la pagina 2 și 10).

Știrile Săptămîinii.

Sibiu, 31 Octomvrie n.

Darurile dlui Vasile Stroescu. După cum am spus deja în foaie, marele binefăcător al Românilor, a venit la Sibiu, unde a luat parte la adunarea generală a Asociației și la ședințele congresului național-bisericesc. De aici a plecat în Franca, unde dorește a petrece timpul de iarnă.

Di Stroescu, care a venit la Sibiu din Odesa (Rusia), încă înainte de sosirea sa la noi, a dat la mâna dlui Parteniu Cosma suma de 14 mii cor., ca să le împartă „elevilor din următoarele localități, pentru hrana lor, eventual straițe și cărți“. Și anume pentru: Studenții săraci din Budapesta și Cluj câte 2000 cor., elevilor dela seminarul pedagogic din Sibiu 2000 cor., la cei din Arad, Caransebeș și Blaj câte 1000 cor., la elevii dela școlile din Brașov 2000 cor., la cei dela gimnaziile din Beiuș, Brad și Năsăud câte 1000 cor.

În decursul petrecerii sale în Sibiu a mai ajutat și diferite alte persoane sărace, pentru cari încă a mai dat câteva mii. Afară de aceea a cumpărat o mulțime de cărți românești, pe cari le-a dat pentru bibliotecile despărțămintelor „Asociației“.

Dumnezeu să-i răsplătească frumoasele sale fapte și să-l învrednicească de sănătate pe unde petrece!

Purtarea necuviincioasă a guvernului față de noi s'a dovedit și cu prilejul adunării generale a Asociațiunii. E obicei, ca de câteori își ține o societate culturală adunarea, ministrul de comunicațiune (cel de drumuri și căi ferate ș. a.) să dea bilete de tren cu preț redus (micșorat). Comitetul Asociațiunii noastre încă a cerut astfel de bilete și a și căpătat o sută, dar ele au sosit în Sibiu la cinci zile după ce se isprăvise adunarea. Să le fie rușine!

O Româncă vrednică. În Brașov a murit văduva Maria, fostă soție a negustorului Dumitru Pascu. Ea și-a lăsat întreaga avere pentru scopuri de binefacere, și anume casele le-a lăsat bisericei române Sf. Nicolae, pentruca din venitele lor să se întrețină copiii orfani din Schei la școală românească. O miie de coroane a dat mesii elevilor români din Brașov, o miie de cor. pentru orfelinatul Reuniunii femeilor române, o miie de cor. pentru ajutorarea văduvelor sărace din Brașov și Săcele și 500 cor. Asociațiunii meseriaș. rom. din Brașov.

Amintirea acestei vrednice femei va fi în veci binecuvântată.

Dela „Asociațiune“. Concurs. „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ va da pentru anul școlar 1912/13 următoarele burse: 1. Din *fundatiunea Ioan Petran* o bursă de cor. 300.— pentru studenți universitari de naționalitate română, cari urmează la una din facultățile universității din Cluj. Cei împărțâșiți de această bursă vor fi obligați a lua parte la „Masa studenților academici“ din Cluj. — 2. Din *fundatiunea Nicolae Marinoviciu sen.* o bursă de cor. 120.— pentru studenți din școlile secundare. — Din *fundatiunea Gheorghe Boeriu din Vad*, o bursă nouă de cor. 200.— pentru elevi de naționalitate română, înrudiți cu fondatorul, cari urmează la vreuna din școlile secundare din patrie; iar încât nu s'ar găsi astfel petenți, se vor da 2 ajutoare de câte cor. 100.— la 2 tineri cari învață vre-

meserie și sunt înrudiți cu fondatorul. — 4. Din *fundatiunea Ioan Gallianu de Kecskés*, o bursă de cor. 120.— pentru elevi de naționalitate română cari urmează la vre-unul din gimnaziile din „Transilvania“. Se va preferi, în înțelesul literilor fundatiionale, descendenții familiilor Popu și Antonu. — 5. Din *fundatiunea anonimă din comitatul Dăbâca*, o bursă de cor. 100 pentru tineri români născuți în comitatul Dăbâca.

Cererile pentru aceste burse se vor înainta Comitetului central al „Asociațiunii“ (Sibiu-Nagyszeben, strada Șaguna Nr. 6), până la 15 Noemvrie n. a. c. însoțite de următoarele acte: a) certificat de botez; b) certificat pe anul școlar 1911/12; c) certificat de paupertate; eventual d) actele prin cari petenții să-și dovedească înrudirea cu fondatorul (la fundatiunile de sub Nrii 2, 3 și 4). Cererile întrate după terminat indicat nu vor fi luate în considerare. Sibiu, în 19 Octomvrie n. 1912. *Andrieu Bârseanu*, prezident. *Oct. C. Tăslăuanu*, secretar.

Reuniunea română de cântări din Mercurea invită la *Concertul* ce-l aranjează Duminecă, în 3 Noemvrie st. n. a. c. în sala hotelului comunal din Mercurea cu concursul corului învățătorilor din tractul Săliște. Inceputul la 7 și jumătate oare seara. În ziua amintită se ține în localitate conferența învățătorilor din tractul Săliște și Mercurea. După concert urmează joc.

Caz de moarte. Alexandru Lupeanu, absolvent de teol., stud. fil., Octavian Lupeanu, candidat de preot și soția sa *Mariți* născ. Rusu, vestesc, cu adâncă durere, moartea grabnică a iubitului lor tată *Ioan Lupeanu*, măestru faur, întâmplată Sâmbătă în 5 Octomvrie n. în anul al 53-lea al vieții sale. Odihnească în pace!

Vremea s'a schimbat de nou. În România a nins la munte câteva zile de-arândul, iar Sâmbătă și Duminecă a nins și la câmp, dupăce mai înainte plouase iară două zile.

La fondul de 20 bani al Reuniunii meseriașilor sibieni, pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare, cu prilejul întâiului congres al comercianților nostri au dăruit: Ioan Comșa, comerciant (Zernești), Ioan Pangu, comerciant (Zgribești), Ioan Cuteanu și Ioan Gruia, comercianți (Brad), Ilie Stoia, comerciant (Petroșeni), Manasie Marcu, comerciant (Ilteu), Nicolae Sabău, comerciant (Lupșa), Atanasie Brana, comerciant (Vaca), fiecare câte 1 cor.; Cinteș și Han, comercianți (Lugoj) 2 cor.; Leonord Pankelof, raportorul „Adevărului“ și „Universului“ (București) și Atanasie Dăju, paroh (Fizești), câte 1 cor. La acel fond au mai dăruit: Sebastian Negru, sodal lăcătuș 30 bani, Grigorie Porcaziu, comerciant (Valea-dosului), soția sa Mărioara n. Meteșan și copiii lor: Panfilie, Mărioara, Augustin, Vladimir, Ionel, Minerva, Silvia și Octavia cor. 2.50 și Vic. Tordășianu, prezident, 10 bani.

— **Tipografie și Librărie românească în Lugoj.** Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că mi-am mutat tipografia „Minerva“ în strada Coroanei Nr. 6 (vis-à-vis de „Albina“), unde primesc tot felul de tipărituri ce se țin de arta tipografică: Tipărituri pentru bănci, advocaționale, invitări de petreceri (chiar și în colorii), de logodne, de cununii, avize, foi volante, anunțuri funebrele, coverte etc.,

executate cu gust și cu prețuri moderate. Serviciu prompt și conștientos. Totodată fac cunoscut, că am deschis și o librărie, unde se află de vânzare tot soiul de hârtie, coverte, ilustrate, cărți diferite, revizite de școală, cerneală, diferite ziare, etc. Rugându-mă pentru binevoitorul sprijin al onoratului public român, semnez: Cu deosebită stimă *George Tăran*, proprietarul tipografiei și librăriei „Minerva“, Lugoj. (La librăria „Minerva“ se află de vânzare și „Foaia Poporului“).

Rușine! Două slugi, Nicolae Dusleag din Vecerd și Ion Gavrea din Bendorf, au rupt 45 de ulmi tineri, plantați pe drumul dintre Alțina și Nocrich. Fapta aceasta barbară e o adevărată rușine pentru noi și nădăjduim, că cei doi sălbațici vor fi astfel pedepsiți, încât să treacă pofta și altora de-a mai prăpădi arbori și pomi plantați pentru înfrumșetarea drumurilor noastre.

E România un stat balcanic? Cu prilejul războiului de-acum se vorbește mereu de statele *balcanice*. Unii înțeleg sub numirea aceasta toate statele mai nouă dela Dunăre spre meazăzi, anume Serbia, Bulgaria, Turcia și Grecia (și Muntenegru, care e însă foarte mic), așa dară cele din peninzula străbătută de munții Balcani. Alții zic, că toate statele supuse odată Turciei ar fi balcanice, așa dară și România, care ajunsese să plătească tribut Turcilor. Serbia, Grecia și Bulgaria au fost însă pașalăcuri turcești, fără domnitor național, pe când România și-a avut totdeauna domnitorul ei. Mai balcanică ar fi atunci partea aceea a Ungariei, care e locuită de Maghiari, adevărată pusta, căci a fost tot pașalăc turcesc (în Buda, Oradea, Timișoara, Arad erau pașale turcești), pânăce au scăpat-o Nemții din mâinile Turciei.

Iukici, studentul croat, care a încercat să omoare pe Cuvai, sluga străinului și fost ban al Croației, a fost condamnat la moarte, dupăcum am vestit și noi. Împăratul l-a grațiat (ertat) și i-a schimbat pedeapsa cu moarte în temniță.

O nouă gazetă slovească. Frații nostri de suferințe, Slovaci, vor avea dela 1 Ianuarie 1913 de nou gazeta lor națională *Hlas*, care încetase. Ea va apare în Rosenberg (în partea de meazănoapte a Ungariei) și va fi redactată de vechiul redactor al ei, dl Dr. Šrobar, care a gustat adeseori din amarul temnițelor de stat.

Lupta între oameni și feară în India. Nicăiri nu prăpădesc fearăle și șerpii veninoși pe atâția oameni ca în India engleză (Azia de meazăzi), de aceea și lupta de nimicire împotriva lor e mare. În anul 1911 au fost ucise 25 de mii 840 de feară și 170 de mii de șerpi. Fearăle au ucis 1947 de oameni și 91 mii 709 de vite, iar șerpii 24 mii de oameni și 10 mii 533 de vite.

India e o țară frumoasă, cu primăvară veșnică, pământ roditor. Ce folos însă, când fearăle, șerpii, holera, ciurma și foametea omoară în fiecare an zeci, uneori sute de mii de oameni.

Un baron ungar calfă de zidar. La un zidar din Sabadca (Ungaria) lucrează și un baron ungar cu numele Antal Podmanițchi. El e calfă și câștigă pe săptămână 32—35 cor. Se'nțelege, că nu e de mirare, ca omul să lucreze, e de mirare însă ca să muncească unul dintre nemeșii parazitari, cari cred că alții trebuie să lucreze pentru ei.

Jertfa beției. Ioan Bodogoșel Taflan din Mândra, lângă Făgăraș, tată la șase copii, a căror mamă a murit, o ducea de-o bucată de vreme tot într-o beătură. Spiritul i-a întunecat mintea cu totul, așa că într-o sară s'a spânzurat, lăsând pe bieții copii în ușile oamenilor.

Trebuie grijit, ca acești orfani să nu apuce în vr'un orfelinat *străin!*

Cum se prăpădesc satele în Ungaria. Din comuna Ciontfalu din partea de meazănoapte a Ungariei au plecat la America aproape toți locuitorii, așa că au mai rămas numai 23 de suflete. Acestea nemai fiind în stare să poarte poverile unei comune, comitele suprem a cerut ministrului de interne să șteargă satul Ciontfalu dintre comune, iar pe cei rămași să-i alăture la o comună vecină.

„Moartea“ unui sat întreg e o nouă dovadă, cât de mare e ticăloșia în Ungaria, unde o mână de oameni de nimic stăpânesc popoarale.

Trei rânduri de oameni în viață. În Esseg (Croația) trăesc dintr'o familie cinci generațiuni (rânduri) de oameni. Femeia Cili Malhofer, în etate de 17 ani, a născut în luna aceasta un copil. Copilul acesta are o bunică, care e de 43 de ani, o străbunică de 62 ani și o stră-străbunică de 86 de ani, cari toate trăesc și sunt sănătoase.

Unde duce credința deșartă. În satul Rapoșul-de-jos (comit. Sepeș în Ungaria de meazănoapte, unde locuiesc Slovaci, Germani și — Maghiari) murise bătrânul văcar Iosif Pitoniac, care eră socotit vrăjitor, căci cunoștea tot felul de leacuri și pentru animale și pentru oameni. La câteva zile după înmormântarea lui începură niște ploii, cari păreau, că nu se mai sfârșesc. Se vede, că pe-acolo cultura e marfă scumpă — de bună samă, în sat e școală de stat —, căci oamenii erau convinși, că văcarul le-a adus ploile pe cap. De aceea s'au dus la preot și l-au rugat să le dea voie să desgroape pe mort și să-l ardă. Preotul s'a împotrivit, dar într'o noapte au plecat 180 de bărbați și femei la cimitir, au desgropat pe văcar și l-au ars pe un rug pregătit mai înainte. Jandarmeria a arestat o parte din acești proști.

Sinuciderea unei babe. Baba Anghial din Timișoara, care ajunsese vârsta de 94 de ani, săturându-se de viață a sărit în râul Bega, în care s'a înecat. Ea mai încercase odată și anul trecut să se sinucidă.

Patima beției. Conferențiarul agromonic al Asociațiunii noastre a avut prilejul să cunoască, în urma călătoriilor lui, mai multe ținuturi românești, pe unde s'a dus să țină conferențe. Despre cele făcute și văzute a făcut un raport Comitetului central, din care dăm și noi o parte, drept că cea mai întristătoare. Iaca ce zice:

Ce privește starea economică și culturală, mai rea este în comitatul Hunedoarei. Poporul în părțile acestea și mai cu seamă în Zarand, e dat în mare măsură patimei beției, bărbați, femei deopotrivă. Cât de mult rachiu se bea în acele părți se poate vedea din celece mi-a spus un proprietar de crâjmă, și anume, că în Valea-Brad, unde Românii sunt abia 927 suflete, se bea într'un an numai rachiu de cincisprezece mii de coroane, afară de vin, bere, rachiu fert a-

casă și ce mai bea oamenii prin Brad și alte părți. De-aici vine apoi sărăcia. Tot câștigul merge pe rachiu...

Și lumea totuși se plânge, că nu are de unde plăti dările cele multe, că nu-și poate întreține școala, că nu-și poate îmbunătăți ogorul, vitele. Nenorocții nu se gândesc, că un sat mic îl prefaci în oraș în câțiva ani cu cincisprezece mii de coroane anual!

Un războiu eftin a fost cel italo-turc, care s'a isprăvit nu de mult. Turcia a cheltuit 200 milioane de coroane, din cari 75 milioane solda (lenungu) soldaților, pe cari și altminteri ar fi trebuit să-i plătească. Italia a cheltuit până acum 310 milioane coroane, la cari se vor mai adăuga sume de despăgubire pentru moșiile giamiilor (biseriilor) mohamedane. S'ar veni deci pentru Turcia cam 4 milioane pe săptămână (socotind durata de un an a războiului, iar pentru Italia cam 6 milioane. — Războiul ruso-japonez a costat atât pe Ruși cât și pe Japonezi câte 23 milioane de coroane pe săptămână. În războiul germano-francez din 1870/71 Franța singură a cheltuit peste 6300 de milioane. Englezii au cheltuit pentruca să supună pe Buri în Africa peste 5000 de milioane.

Mari vor fi și cheltuielile din războiul turco-bulgaro-sârbo-greco-muntenegrean de-acum, deși toate aceste țări sunt sărace, căci n'au averile uriașe ale Franței și Germaniei.

Un om, care nu știe carte, cinstește zeci de mii de ruble pentru școale. În Rusia a murit un țăran bogat cu numele Timofieff, care nu știă carte de loc. Cu toate acestea el a făcut, până eră în viață, o școală de fete, cheltuind 12 mii de ruble (o rublă cam 2 cor. 40 bani) pentru ea, afară de aceea tot el a susținut-o timp de 35 de ani. La moarte a lăsat 25,000 de ruble pentru școala de fete, 6000 mii de ruble pentru burse (stipendii) la elevi de școală, 6000 pentru o școală agronomică și zece mii de ruble pentru alte scopuri filantropice.

„**Regele Țiganilor**“. Într'o scaldă (baie) din Gran s'au luat la bătaie Raț Luți, căpetenia unei muzici țigănești, și un conte Esterhazi. Țiganul l-a trântit pe tinărul conte de o ușă de sticlă, care s'a făcut tot țăndări, iar bietul conte a căzut plin de sânge la pământ. Unii spun, că Țiganul ar fi început, acesta însă a publicat o declarație, în care spune, că contele l-ar fi lovit și el numai s'a apărat. Declarația o iscălește: *Regele Țiganilor*.

Sâmburii de prune otrăvitori. În Klingental (Germania) a mâncat un învățacel un număr mai mare de sâmburi de prune. În curând s'au arătat simptome (semne) de otrăvire și după trei ore de chinuri, băiatul a murit. Moartea a fost pricinuită de otrava numită acid prusic, care se află în sâmburii de prune.

O faptă urită se vestește din Rusia. Un om de nimic nu s'a sfiit să facă un atentat în contra fiului de 8 ani al împăratului rusesc. Bietul copil e acum greu bolnav.

Tot din Rusia se vestește, că în portul militar Sevastopol (Marea-Neagră) a fost iarăși o revoltă a marinarilor militari (pe corăbiile de războiu). Amănunte nu se cunosc încă.

ECONOMIE

Știri economice.

Agraria. Cu titlul acesta s'a înființat în *B.-Huedin* o societate comercială, care va avea un magazin pentru negoțul în produse agricole. Capitalul social e de 30 mii de cor. Deocamdată se va ocupa cu negoțul de ouă.

Tovărășiile sârbești au ajuns la numărul de 334, dintre cari 203 în Slavonia și 131 în Bănat și Bacica. Tovărășiile acestea țărănești au și moși de 98 mii 40 de jugăre în valoare de aproape 90 milioane de coroane. Pe lângă acestea, tovarășiile au mai luat cu arândă peste 40 de mii de jugăre. Depunerile spre fructificare sunt de aproape trei milioane de coroane. Tovărășiile acestea au și o centrală.

Să nu uităm, că Sârbi sunt în țara noastră cu mult mai puțini decât Români.

Băncile populare săsești. Luna trecută și-a ținut Uniunea băncilor populare săsești (Raiffeisen) adunarea generală în Sibiiu. În vorbirea de deschidere, avocatul Uniunii, dl Dr. K. Wolff a dat sfatul, ca băncile să fie cu mare grijă la datul de împrumuturi, căci e mare lipsă de bani în țară.

Din raportul cetit se vede, că Sașii au 176 de bănci populare cu 14 mii 596 de membri. *Depunerile* sunt de peste zece milioane, împrumuturile de peste douăsprezece mil. În 1911 au fost mai multe depuneri decât împrumuturi. „*Sparcassa*“ din Sibiiu, care e în ocrotitoarea acestor bănci populare, le-a împrumutat aproape 4 milioane și jumătate de coroane. *Fondurile de rezervă* ale acestor bănci sunt de un milion coroane. *Câștigul curat* al lor a fost de peste 146 mii de cor.

Băncile populare săsești sunt înființate mai ales pentru a împedecă vânzarea la Români a pământurilor săsești și pentru a înmulți pământurile săsești prin cumpărare dela Români ticăloși. Lucrul acesta s'a întâmplat anul trecut în mai multe comune.

Sașii mai au la sate și 46 de societăți de conzum cu 2791 tovarăși. Câștigul curat al acestora a fost de 10 mii 797 cor.

Export oprit. E oprit exportul (vinderea afară de țară) a cerealelor (bucatelor), cartofilor, cucuruzului și făinei peste granița de meazăzi și răsărit a monarhiei noastre. Opreliștea e făcută pentruca Sârbi și Bulgarii să nu poată cumpăra dela noi produsele amintite.

Pagubele pricinuite de vremea rea sunt mari la cerealele neîmblătite, la cucuruz, cartofi și otavă. Așa de pildă se spune în raportul ministerial, că în comitatul *Maramurășului* s'au perdut la bucatele neîmblătite 40 la sută, la cucuruz 60, la cartofi 60, iar otava e perdată cu totul; în comitatul *Brașovului* la ovăș 50, la cucuruz 20, la cartofi 50, la otavă 30 la sută; în comit. *Făgărașului* la ovăș 50, la cucuruz și la cartofi 75, la otavă 30 la sută.

Zăharul în must. Anul acesta nu numai, că va fi puțin vin, dar și acesta va fi acru, așa că proprietarii de vii vor fi siliți în multe locuri să pună zăhar în must. După legea vinurilor, punerea zăharului în must e ertată numai dacă se cere voie, fie dela direcțiunea școalei de viierit din ținutul acela, fie dela inspectorul de viticultură, căroră trebuie să li se trimită mostre de must.

Ultime știri.

Războiul în Balcani.

Armatele aliate bat mereu pe Turci. — E temere, că în curând vor ajunge în Constantinopol. — Se fac planuri asupra împărțirii Turciei. — Marile Puteri se tot sfătuiesc, dar încă nu s'au amestecat de loc.

Războiul din Balcani ia o întorsătură tot mai mare. Armata turcească e bătută aproape peste tot locul. Că ce ne poate aduce viitorul apropiat, e cam greu a da cu socoteala de prezent. Una însă o putem spune, că toate statele europene mai mari stau gata de războiu, deși fiecare ascunde lucrul acesta. In cele următoare lăsăm să urmeze ultimele știri, sosite până Joi:

Constantinopol. Lupta dela Kirkilise a ținut 3 zile. După știri din izvor turcesc lupta aceasta a costat viața a 16 mii de Turci și a peste 20 mii de Bulgari, în total deci aproape 40 de mii de morți.

Se mai spune, că între comandantii armatelor turcești n'ar fi înțelegere deplină. Asta desigur, că așa și este, altcum Turcii n'ar fi pierdut atâtea lupte.

Adrianopol. Populația de aici a fost provocată, ca să se îngrijească de-ale mâncării pentru două luni de zile. De aci se vede, că Turcii au de gând să se apere cu tărie contra Bulgarilor, cari au împresurat întăriturile orașului.

Braila. Pe aici zilnic trec vapoare rusești, cari transportă oameni și mari încărcături, ce nu pot fi decât de-ale mâncării și munițiuni de războiu. Pe de altă parte, călători sosiți de peste Prut spun, că Basarabia are înfățișarea unei cazarme grozave. Zilnic sosesc trupe din lăuntrul Rusiei.

Belgrad. După știrile sosite aci, lupta dela Cumanovo a fost una dintre cele mai mari. Turcii au început lupta pe noapte, având în foc trei divizii cu vre-o 70 mii soldați, iar armata sârbească număra la 100 de mii. Ciocnirea a fost îngrozitoare; Turcii s'au retras în curând.

Adrianopol. Se svonește, că prin pușcăturile cu șrapnele din partea Bulgarilor, s'a aprins o parte a Adrianopolului. In jurul orașului sunt întărituri mari. Bulgarii au atacat aceste întărituri cu 8 batalioane, dar tunurile turcești au tras mereu, pricinuind mari pierderi Bulgarilor. Bubușitul tunurilor a ținut două zile în continuu, cece a produs mare groază. Autoritățile turcești au luat sub îngrijirea lor pe femeile bătrâne și copii.

Belgrad. Știri sosite aci spun, că orașul Üsküb a fost cuprins fără luptă, după ce Turcii s'au retras, deoarece tot nu se mai puteau apăra. Intrarea principelui moștenitor sârbesc în Üsküb s'a făcut în mod sărbătoresc, ținându-se slujbă în biserică, la care a luat parte toți consulii străini din oraș.

Cu mari pierderi au cuprins însă Sârbii orașul Kumanovo. La aceasta bătălie au luat parte vre-o 35 mii de soldați, cari înaintau foarte greu din cauza ploilor. Lupta au început-o regimentele 7 și 18 de infanterie, cari au silit pe arnăuți să se predea. Albanezii fac semn, că se predau, dar când au fost de 15 pași departe de armata sârbească, deodată au deschis focul contra Sârbilor. A fost atunci o adevărată baie de sânge. Sârbii au avut pierderi mari,

dar și Albanezii au fost toți uciși. Lupta a ținut două zile, când armata turcească ce a mai rămas, a fost gonită, lăsând în urma ei 30 de tunuri.

Aceasta a fost cea mai sângeroasă luptă dela izbucnirea războiului. Au căzut multe mii de soldați pe amândouă părțile.

Petersburg. După o știre sosită aci, armatele celor patru state aliate se vor uni în curând la Monastir și de acolo vor pleca spre Constantinopol, unde voesc să silească pe Turci la încheierea păcii.

Pe de altă parte se crede, că dacă Bulgarii ar ocupa Adrianopolul, atunci Marile Puteri vor propune armatelor luptătoare un armistițiu.

Londra. După cât se poate află în cercurile de aci, guvernul englez a ordonat mobilizarea flotei, iar până acum au fost chemați sub arme 30 mii soldați marinari.

Paris. In cercurile politice de aci se vorbește, că în urma victoriilor Bulgarilor, speranțele de pace sunt tot mai slabe. Se crede, că dacă armatele statelor aliate vor ajunge până la Constantinopol, — atunci susținerea statului quo (adecă starea țărilor balcanice și a Turciei cum au fost până acum) e cu neputință, deoarece Rusia nu va mai ținea cu celelalte puteri mari, ci va sprijini statele balcanice, cari vor vrea atunci se împartă Turcia între ele.

Soloniki. Se spune, că comanda generală a armatei turcești de ost și-a schimbat locuința la Ciorclu. Acest oraș e numai 90 kilometri depărtare de Constantinopol. (Dacă comanda generală a unei trupe s'a retras atât de aproape de Constantinopol, — asta însemnează că stau rău lucrurile).

Scutari (oraș turcesc). Muntenegrinii au trimis știre comandantului garnizoanei din Scutari, că ar fi mai bine ca să se predea, pentru a încunjura multă vărsare de sânge. Până acum n'a răspuns însă nimic, deși întreagă garnizoana n'are nici o legătură cu lumea de-afară, astfel că la urmă tot va trebui să se predea.

Belgrad. Prin cuprinderea orașului Üsküb, Sârbii susțin, că Macedonia e acum pierdută pentru Turcia.

Braila. Sâmbătă a trecut prin portul de aci vaporul Crucea roșie rusească, care ducea 270 surori de caritate (verterite), tot doamne din Petersburg și Moscva, precum și 90 de medici. Au mers la Rusciuc.

Viena. Se vorbește, că dacă stările din Balcani se vor schimba, atunci se vor forma două state nouă, Albania și Macedonia, iar Bulgaria, Serbia și Muntenegrul vor primi unele teritorii, pe când Grecia n'o să primească nimic. Turcia ar mai rămânea cu fâșia de teritor dela Adrianopol până la Constantinopol și strâmtoarea dela mare.

Belgrad. Țarul Nicolae al Rusiei a trimis regelui Petru al Serbiei o telegramă, prin care îl felicită din prilejul ocupării orașului Üsküb. — Tot semne de nepărtinire din partea Rusiei...

Sofia. Comanda militară bulgară aflând, că Adrianopolul ar avea puțin de-ale mâncării, s'a lăsat de planul de a lua orașul cu asalt, ci îl va ținea numai împresurat. Prin asta vrea să silească pe Turci, ca să se predea în urma foamei, cruțând pe de altă parte armata bulgară de vărsare de sânge.

Londra. Gazetele de aci publică știrea, că tribunalul militar turcesc a osândit la moarte prin glonț pe Azizbey, coman-

dantul garnizoanei dela Kirkilise, pe motiv, că din vina lui s'a produs groaza în armata turcă, care a pierdut apoi lupta. Sentința a fost dusă la îndeplinire îndată.

Viena. Ministrul-președinte austriac Stürgh a declarat, că: Austro-Ungaria dimpreună cu celelalte mari puteri se nuzesc pentru o grabnică încetare a războiului. Dar oricât de bune ar fi gândurile monarhiei noastre, — a zis ministrul, — o mare putere n'are numai singura datorie, ca cu orice preț să conlucre la susținerea păcii.

Constantinopol. Aici a sosit știrea, că în timpul cel mai apropiat va avea loc o mare luptă în jurul Adrianopolului.

Belgrad. Orașul Koprüli a fost ocupat de Sârbi, după o luptă crâncenă cu Turcii. In Belgrad se află 1400 de răniți, cari sunt îngrijiți de femei și fete din toate păturile poporațiunii.

Sofia. In urma unei lupte de două zile, Bulgarii au cuprins Lüle Burgas.

In jurul Adrianopolului încă au avut loc în zilele din urmă mai multe lupte. Știri din izvor bulgar spun, că a învins armata bulgară, iar Turcii vestesc că ei au biruit pe Bulgari.

Cetinie. Turcii din Scutari au arborat steaguri albe de pace. Apropiindu-se Muntenegrinii de ei, Turcii au început un foc grozav și atacul cu baioneta. 300 de Muntenegrini au fost măcelăriți. Dar în curând Turcii au fost împresurați și omorâți până la cel din urmă.

Rjeka (aproape de Scutari). De o zi și o noapte bubuesc tunurile dinspre Scutari, iar pe deasupra orașului se văd nouri de fum, cece dovedește, că totul e în flacări. Capitularea orașului e aproape.

Ce e nou în România?

Dupăce ministrii, cari compun guvernul cel nou al României, au depus jurământul, Regele a ținut o scurtă vorbire, în care a spus între altele: Dela începutul războiului, toate privirile sunt îndreptate spre noi și România a câștigat o considerare și mai mare în vederea rolului însemnat, ce-l va avea. Să lăsăm dar certele lăuntrice și să ne ocupăm de starea politică a țării, care este foarte grea; însă oricari ar fi cerințele ei, puterea noastră militară e în stare să le îndeplinească.

Luni a fost un însemnat consiliu de ministri sub președenția Regelui. Consiliul de ministri a hotărât, că nu trebuie să se facă mobilizarea armatei române.

(De altcum la București se ține socoteală, că o mobilizare a României contra Bulgariei, ar constrânge Rusia ca ea încă să iee măsuri de apărare. Starea României e aceeași, ca și a celorlalte Mari Puteri. Când între acestea se va fi întâmplat un conflict, atunci îndată se va schimba și ținuta României încotr'o va afla ea de lipsă).

Din dietă.

Mercuri și Joi dieta a ținut ședințe. Dar Tisza, pentru a împiedeca orice scandaluri, a pus poliție și miliție în jurul parlamentului. Deputații din opoziție n'au putut peste tot să intre în lăuntru.

Ceva de dai Doamne nu s'a desbătut însă în dietă, decât s'a făcut propunere pentru revizuirea regulamentului dietei, voind mamelucii ca prin asta să mulcomescă pe deputații opoziționali. Apoi s'a hotărât, ca până după ședințele delegațiilor dieta să nu se mai întrunească. (După cum se știe în 5 Noemvrie se întrunesc delegațiunile în Budapesta).

Târgurile de țară.

(Ziua târgurilor e după *calendarul vechiu*).

- 22 Octomvrie: Câmpeni, Făget, Marpod, Papoț, Iernut, Sacul, Sighișoara, Șomortin.
- 23 Octomvrie: Cojocna, Morisdorf, Teaca.
- 24 Octomvrie: Boroșneul mare.
- 25 Octomvrie: Beiuș, Chendu mic, Cubin, Drag, Șomcuta mare.
- 26 Octomvrie: Dobra, Năsăud, Teiuș.
- 27 Octomvrie: Bălcaci, Ciuc-Sân-Mărtin.
- 28 Octomvrie: Cermeiu, Ghioma, Jombolia.
- 29 Octomvrie: Baghion, Bodon, Covasna, Mănăsturul ung., Mercurea, Murăș-Oșorheiu, Șarcaia, Șeica-mică.
- 30 Octomvrie: Barot, Farcașlacă.
- 31 Octomvrie: Cocmani, Hunedoara.
- 1 Noemvrie: Bateș, Ciacova.
- 2 Noemvrie: Agârbiciu (com. Turda-Arieș), Măgheruș, Rechișdorf, Tășnad.
- 3 Noemvrie: Macău.
- 5 Noemvrie: Baia mare, Hundrubechiu.
- 6 Noemvrie: Apoldul-mare, Frataung., Harosherec, Vințul de sus.

În aceste zile se ține în comunele de mai sus târgul de mărfuri, pe când târgurile de vite, cai, oi, porci, etc. se țin, ca de obicei, cu 1-2 zile mai înainte.

Redactor resp.: Nicolae Bratu.

Editura și tiparul „Tipografia Poporului“.

Loc deschis.

Pentru înlocuirea oleiului de ficat de pește se recomandă multe mijloace, cari fără doar și poate sunt toate nepotrivite, fiindcă stomacul copiilor mici nu le poate suportă. Spre acest scop se potrivește numai oleiul de ficat de pește al lui Zoltan, care e foarte ușor la mistuire și întărește corpul în măsură mare. Prețul 2 coroane. Se capătă în toate apotecele.

Institut pentru cursuri de științele comerciale de **Frideric Mester**, proprietarul celei de mai înainte peste granițele Europei cunoscuta Academie comercială în Lipsa, Prospekte gratis trimite **Dirrecțiunea**. 802 1-6

AVIZ.

Ustredna Banka din Budapesta ne comunică, că la tragerea din 25 Octomvrie a. c. a lozurilor convertite dela Banca Hipotecară Ungară s'au sortat următoarele lozuri cu câștiguri mai mari.

Seria 3474	Nr. 2	0	75.000	—
" 963	" 28	"	3.000	—
" 263	" 87	"	1.500	—
" 2036	" 37	"	1.000	—
" 2440	" 44	"	1.500	—

Nr. 598/912.

Publicațiune.

Comuna Kercz (Cârța), comitatul Făgărașului, în 20 Noemvrie a. c. la 10 ore a. m., pe durată de 3 ani, începând cu 1 Ianuarie 1913, **dă în arândă moara de măcinat făină** cu 3 petri, mânăta cu apă.

Prețul strigării este 1500 coroane, dela care doritorii de a licita au să depună 10% vadiu. Condițiunile să pot vedea la primăria comunală ori și când în orele oficioase. 789 2-2 Kercz, în 26 Octomvrie 1912.

Primăria comunală.

O casă

foarte bună, la poziție în mijlocul satului, cu cinci odăi, culină, șură, grădină și fântână, e **de vânzare**. De 40 ani a fost tot cărcimă și boltă. 791 1-2

Doritorii să se adreseze la **Ioan Coman** în **Țapu**, u. p. Micăsasa.

Dentist 615 1-53

VIRGIL MUNTEAN

Sibiu, strada Măcelarilor
întrarea prin

Strada Poplăcii (Quergasse) Nr. 22.

Pune dinți

în cauciuc și de aur cu prețuri moderate.

Caut un candidat

cu **praxă bună**,

care pe lângă limba perfectă maghiară posedă un stil românesc corespunzătoriu — Postul se poate ocupa momentan. 797 2-3

Dr. Mátyás Lázár,

advocat, Sibiu (Nagyszeben).

Vă pudrați? --- Da!

De când se află de vânzare și în Ungaria renumita

Pudră americană de porcelan

JESZ,

m'am obicinuit a folosi și eu pudră, pentrucă

- Pudra de **JESZ** este pudra cu mirea-porcelan sma cea mai plăcută.
- Pudra de **JESZ** este pudra cea mai fină din lume.
- Pudra de **JESZ** este pudra cea mai inofensivă.
- Pudra de **JESZ** împiedecă asudatul feței a mânilor și a subsuorilor.
- Pudra de **JESZ** face să dispară zgrăbunțele și pietele pistrii de pe față.
- Pudra de **JESZ** se lipește de pielea feței admirabil.
- Pudra de **JESZ** dă feței o înfățișare elegantă și plăpândă.
- Pudra de **JESZ** se uzită și ea pudra de față cea mai fină din lume.
- Pudra de **JESZ** se capătă în cutii originali americane de câte **3 și 5** Cor. în 6 culori diferite și anume: în **culoarea albă, roza, roza-palidă, crem, crem-palid și în culoarea naturală a feței**. La comande să se spună anume și **lămurit**: În ce **culoare** și de care **preț** să se trimită pudra comandată.

Fete până și feciori dela țară

cumpără în cantități mari

Creme-Diana

și

Săpun-Diana.

Alife pentru înfrumusețarea feței și pentru fineța mânilor,

de când aceste să capătă pretutindenea cu prețul de

50 fileri.

Unicul mijloc împotriva zgrăbunțelor și a petelor pistrii de pe față.

Se poate comanda prin postă pe lângă rambursă dela

Béla Erényi

Apoteca-Diana

în

Budapesta, Károly-körut Nr. 5.

Comanda cea mai mică e de 3 Cor. Se poate comanda pretutindenea în țară.

762 5-10

Cel mai vechiu și mai mare institut financiar românesc din Austro-Ungaria

„ALBINA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMII ÎN SIBIU

Filiale: Brașov, Bazoviciu, Elisabstapole, Lugos, Mediaș și Mureșoșorheiu

Agenturi: Orșova, Sânmărtin, Sânmiclăușul-mare și Șeica-mare

Capital societar . . . . . **K 6,000.000**—

Fonduri de rezervă și penziuni „ **2,350.000**—

Portofel de cambii . . **K 17,700.000**—

Imprumuturi hipotecare „ **12,400.400**—

Depuneri spre fructificare **K 24,500.000**—

Scrisuri fonciare în circulaț. „ **10,000.000**—

primește depuneri spre fructificare cu **4-5%** după termenul de abdicere, plă-tind însuși darea de interese,

execută **ASEMNĂRI DE BANI LA AMERICA** și îngrijește încassări de **cecuri și asignațiuni** asupra oricărei pieți, mijlocește tot felul de **afaceri de bancă**.

Ori-ce informațiuni se dau gratis și prompt atât de Centrala din Sibiu, cât și de filialele și agentarile institutului.

782 2—

Dirrecțiunea.

Beutură escelentă și cu gust bun, care produce sânge. — Recomandată de medici contra boalei de anemie, lipsă de sânge, nervositate, reconvalescență.

Influințează producerea sângelui, întărind mușchi și nervii, dă apetit fără a avea ceva urmări neplăcute asupra stomacului sau la dinți.

Prețul unei sticle mari Cor. 3.50, una mică Cor. 2.—. Se capătă în toate notecele.

Depozitul principal la:

GUIDO FABRITIUS,
apotecar în Sibiu. 591 33 -

Inseratele

numai atunci au valoare mare, dacă să răspândesc pretutindenea, în toate țările, în toate cercurile sociale. Pentru acest scop să ofere indeosebi inserarea în „FOAIA POPORULUI“.

Informații să dau și comande să primesc la administrația FOII POPORULUI.

30,000 părechi

păpuci și ghete
se vând cu preț redus

Toate în lume se scumpesc!

pâinea, carnea, chiria casei, — numai păpucii și ghetele escutate în atelierul lui

VASILIE BAN

la „Cisma mare roșie“

după cum se numește prăvălia lui se ieftinesc

Pentru ce? Pentru că această renumită prăvălie de încălțăminte s'a mărit în casa proprie și la fiecare păreche se trage jos chiria. De aceea el poate liferă păpuci buni și trainici pe lângă prețuri ieftine.

VASILIE BAN, Sibiu

Strada Ocnei (Burgergasse) Nr. 7.

Casa proprie.

Dumineca deschis până la 10 ore înainte de amiază.

COMANDELE DIN AFARA SE VOR EXECUTA PUNCTUOS CA ȘI PANA ACUMA 668 20—

La „Croitoria Universală“

I. PETRAȘCU

Strada Cisnădiei Nr. 30. **SIBIU.** Strada Cisnădiei Nr. 30.

Telefon Nr. 172.

Premiat:
Expoziția internațională de modă Paris 1911
Grand Prix și medalia de aur.

Premiat:
Expoziția universală din Roma 1911
Grand Premio și medalia de aur.

Prin aceasta îmi permit a aduce la cunoștința onoratului public, că în atelierul meu de primul rang, unde sunt ocupați la 20 de lucrători, primesc și execut tot felul de haine, atât civile cât și militare.

Pentru sezonul de toamnă și iarnă tocmai acum mi-a sosit o mare alegere de stoffe engleze și indigene. Croială cu gust și după ultima modă, garantând pentru ori ce lucru.

Serviciu solid și grabnic. — Prețuri moderate.

Sprijiți industria română! 7 8 8—

Aviz important!

Din cauza vânzării caselor (Roman) în cari se află prăvălia mea, m'am hotărât a desface toate mărfurile din prăvălie pe lângă prețuri foarte reduse.

Intre aceste mărfuri grozav de ieftine, sunt foarte multe, cari au sosit numai acum pentru sezonul de iarnă. Și anume: cârpe de bercă, de pliș cu jenile, de mătasă, de păr cu ciucuri de ibrișin, apoi postavuri cu o față, cu două fețe și de șurțe. Mai departe am în prăvălie diferite cuptușeli, haine gata pentru domni și copii, pânzării de tot felul flanele, plapome, umbrele, ciorapi, ștergare, fețe de masă, cartoane, barcheturi, stoffe pentru haine, precum și alte multe mărfuri mărunte, cari se țin de bransa manufacturii. — De asemenea fac cunoscut că mi-a sosit de curând 792 2—6

10.000 părechi de ghete
de vară și de iarnă,

cu prețul dela 1 coroană până la 7 coroane. Aceste încălțăminte le pot da cu prețuri foarte ieftine, fiindcă am cumpărat o cantitate mare de marfă dela o fabrică d'n Boemia.

E în interesul propriu al fiecăruia, ca să profite de această ocazie, cumpărând dela mine mărfurile de sus pe lângă prețuri, cum nu se află nicăiri altundeva.

Săliște, 1912.

Cu toată stima:

Teodor Doboiu

Capital social Coroane 1,200.000.

Telefon Nr. 185.

Postsparcasa ung. 29,349.

„Banca generală de asigurare“

societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: **PARTENIU COSMA**

directorul executiv al „Albinei“ și prezidentul „Solidarității“.

„Banca generală de asigurare“ face tot felul de asigurări, ca asigurări în toate combinațiunile. Mai departe mijloacește: asigurări contra spargerilor, — contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare“ le face în condițiile cele mai favorabile. Asigurările să pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbaiți de încredere ai societății. — Prospekte, tarife și informațiuni să dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legători — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE“ dă informațiuni gratuite în ori-ce afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare“
Sibiu—Nagyszeben — Edificiul „ALBINA“.

423 88—

Căştigul cel mai mare eventual un milion marce.	Anunţ de noroc	Căştigurile sunt garantate de stat.
---	-----------------------	-------------------------------------

Invitare de participare la Şansele de câştig
ale loteriei mari garantate de statul Hamburg în care trebuie să se câştige sigur
18 milioane 731.000 marce.

În urma hotărârii guvernului, loteria aceasta s'a îmbunătăţit foarte mult prin mărirea capitalului, astfel că aproape toate câştigurile s'au urcat cam cu 40% faţă de mai înainte, prin ceea ce aceasta loterie are cele mai bune şanse de câştig. Câştigul cel mai mare în cazul cel mai norocos până acum a fost

600,000 de marce

iar pentru viitor s'a urcat la
Un milion de marce.

Celelalte câştiguri mai mari pot fi eventual de:

900,000 marce	305,000 marce
890,000 »	303,000 »
880,000 »	302,000 »
870,000 »	301,000 »
860,000 »	300,000 »
850,000 »	200,000 »
840,000 »	100,000 »
830,000 »	90,000 »
820,000 »	80,000 »
810,000 »	70,000 »

precum şi multe câştiguri de câte 60 000, 50 000, 40 000, 30 000, 20 000, 10 000 marce etc.

În total loteria conţine 100.000 de lozuri, din cari 56 028 de numeri — **adecă mai mult ca jumătate** — în decursul celor 7 trageri trebuie să fie trase.

Preţurile oficiale a lozurilor de clasă primă sunt: 769 5—10

Loz întreg 10 M. (12 K)	Loz de jum. 5 M. (6.—K)	Sfert de loz 2.50 M. (3.—K)
----------------------------	----------------------------	--------------------------------

Planul oficial de lozuri provăzut cu emblema statului în care sunt espuse preţurile lozurilor din clasele diferite precum şi o consemnare a câştigurilor, îl trimite la dorinţă gratis şi franco. Fiecare participant primeşte lista oficială a tragerilor imediat după trageri. Câştigurile să plătesc prompt sub controla statului. Comandă rog acum sau cel târziu până la **15 Noemyrie n.**

Samuel Heckscher sen., bancher Hamburg (Nr. 994)

Tăiaţi aici

Comandă la Dl Samuel Heckscher sen., bancher, Hamburg (Nr. 994)

Trimite-mi — { Loz întreg à 10 Marce (12—K)
» de jumătate » 5 » (6.— »
» de un sfert » 2.50 » (3.— »

Adresa: _____

Preţul aici alăturat cu mandat } Ce nu-i dorit,
Trimiteti eu rambursă } să se şteargă.

Ludovic Ferencz,
EXPORTOR DE BĂRBAŢI
SIBIU, strada Cisnădiei Nr. 12,
recomandă p. t. publicului
cele mai noue stofe de toamnă şi
iarnă în mare asortiment.

noutăţile 723 94—
sunt chiar acum, pentru haine de
bărbaţi stofe englezeşti, franţuzeşti
şi indigene, din cari se execută după
măsură cele mai moderne vestminte
precum: Sacko, Jaquete, şi haine de
valon, cu preţuri foarte moderate.

Deosebită atenţiune merită nou-
ţile de stofe pentru pardesiuri şi
„Ziglam”, cari se află totdeauna în
depozit bogat.

Asupra reverenzilor confecţionate
în atelierul meu, îmi permit a atrage
deosebită atenţiune a On. domni preoţi
şi teologi absolvenţi. — În cazuri de
urgenţă confecţionez un rând com-
plet de haine în timp de 24 ore. —
Uniforme pentru voluntari, cum şi tot
felul de articli de uniformă, după pre-
scripţiile croitura cea mai nouă.

Haine pentru domni şi băieţi
costume pentru copii, pardesiuri şi mărfuri
de blănării în cea mai bună calitate şi cel
mai nou faşon recomandată, pe lângă preţuri
708 8— foarte reduse.

Eduard Elias
Sibiiu, Piaţa-mică Nr. 13.

Provocare.
Rog şi îndrumez, pe acei membri meseriaşi,
— cari mi-au subscris plenipotenţa în procesul
pentru desfiinţarea corporaţiunii meseriaşilor deja
în funcţiune, — ca competenţele corporaţiunii,
până la resolvarea procesului, numai siliţi şi pe
lângă pericol de execuţie să le plătească.
Nagyszeben, 12 Octomvrie 1912.

Dr. Boncz
advocat,
Strada Cisnădiei 39.

795 2-2

Mare atenţiune!
Sam. Wagner.

Prima turnătorie de fer Sibiană, Fabrică de maşini agricole,
Atelier de mori şi prăvălie de fer.

Recomandă cu cea mai mare căldură bogatul seu asortiment de tot felul de
motoare dela **prima fabrică**, dela cel mai mic şi până la cel
mai mare; asemenea şi **maşini de treerat** din renumita **fabrică**
Hofherr dela cea mai mică şi până la cea mai mare; numai puţin recomandă
şi tot felul de articole pentru edificări precum:

Cement de Portland şi Roman din Beocin,
Traverse, Trestie, Carton cătrănit pentru învălit,
Pânză de sârmă pentru îngrădit, precum şi ori ce fel de ferărie apar-
tinaătoare la edificări.

Toate pe lângă cea mai strictă garanţie cu preţuri foarte moderate şi condi-
ţiuni de plată avantajoase

Nu vă grăbiţi a comanda din alt loc, — până nu veţi vizita prima linie
aceasta mare şi bine asortată fabrică.

Efectuarea se face prompt şi conştienţios. 581 24—
Feriţi-vă stimaţi agricultori a nu cumpăra imitaţii şi vă feriţi de escroci.

Loteria de clase
a 31-a reg. ung. priv.
110,000 Lozuri — 55,000 câştiguri
Tot al doilea loz câştigă!
Câştiguri principale:

1,000.000
600.000
400.000
200.000
100.000
90.000
80.000

etc. etc.

La clasa I. 796 2—4

Tragerea va fi în 21 şi 23 Nov. a. c.
pentru care recomand şi trimit lozuri originale, pe lângă preţurile oficiale de

Cor.	1.50	3.—	6.—	12.—
pentru	1/8	1/4	1/2	1/1

Julius Friede & Comp.
Colectură principală, Sibiiu, Strada Cisnădiei 1.

Comandele se fac mai simplu prin **mandat postal**. La
dorinţă se trimite lozuri şi pe lângă **rambursă**. Cereţi **gratis** şi
franco planul oficial al loteriei şi Cheque-uri pentru trimiterea gratis a banilor.
Informaţii se dau cu plăcere.

2 băieți

se primesc ca **învățăcei** în lucrătorea mea de cismărie și ghetărie. **Teodor Moldovan, Sibiu**, strada Elisabeta Nr. 85. 7893 3-6

MILIOANE

fo'osesc contra

TUSEI

răgușeiei, catarului, flegmei, catarului bronchial și de gât

Caramellele de piept

ale **Kaiser** cu lui „Trei brazi”

6100 atestate dela medici și privați, întărite prin notarul public, garantează succesul sigur.

Bomboane foarte bune și gustoase.

1 pachet 20 și 40 bani, 1 dosă 60 bani. Se capătă în toate apotecele, drogueriile și prăvăliile de coloniale mai de frunte.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete.

E trist, — dar în realitate a evărit că în vremea de azi e pătătoare la o hi multimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupești sunt atrăfiate și cari în urma ușurinței din tinere e și prin deprinderi rele și-au sd uncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suțrem ca acestei stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei de aur, binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală, — trebuie să fie cineva căruiu oamenii să-și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere năcasurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste năcasuri ori și ai, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiencios, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și să ajute și morburilor ce deja eventual există atunci apoi va înceta existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al D-rului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta IV, Muzeum-körut 13), unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori-cine (aât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale unde sângele și sucurile trupești ale bolnavulu să curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se el bazează de materiile de boală, chinurile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metodu său propriu de vindecare chiar și casurile cele mai negleșe, ranele sifilitice boalele de țevă, beșic, nervi și și-a spinăret, inepcurările de confușe a minții, urmările onabiei și ale sfilisului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotenta), vătămăturile, boalele de sânge de piele și toate boalele organelor sexuale femești. Pentru femei o sală de așteptare separată și eșire separată. În ceea ce privește cura, depărtarea nu este pedecă, căci dacă cineva, din orice cauză n'ar putea veni în persoană, atunci cu plăcere i se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se alătura numai marca de răspuns) Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrăit fiecăruia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Duminea până la 12 ore a. m.) 780 2—

Tratament și cu Salvarsamul Ehrlich 606. Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist, Budapest IV., Muzeum-körut Nr. 13.

Institutul de asigurare
„TRANSYLVANIA”

Strada Cisnădiei 5.

SIBIU

Strada Cisnădiei 5.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai eftine, și în cele mai favorabile condiții, cum și

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători confesionali și preoți români gr.-or. și gr.-cat. avantajii deosebite), pe cazul morții, și cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului; asigurări de zestre, asigurări de copii, asigurări pentru serviciul militar, asigurări de studii, asigurări cu participare la câștig de 40% garantat și cu restituire de 3% interese și asigurări pe spese de înmormântare.

Sumele plătite pentru **pagube de foc** până la finea anului 1911 . . . . . K 5.275,798.23
Capitale **asigurate pe viață** achitate . . . . . „ 5.146,556.36

Starea asigurărilor cu foc K 127.763,744.—
sfârșitul anului 1911 viață „ 10.931,322.—
Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . . . „ 2,520,492.—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit gratuit, cum și orice informații în birourile Direcțiunei, strada Cisnădiei Nr. 5 și la toate agenturile.

Prsoane versate în acuișiții, cari au legături în cercuri bune, se primesc în serviciul institutului în condiții favorabile. 767 5—

Nu-i reclamă, — ci e fapt

că fiecare în interesul său propriu numai în

Warenhaus Grünberger

să facă cumpărări de 734 7—

Haine pentru domni, dame, băieți, fete și copii

bluse, rochii, jupoane, negligés și costume pentru dame.

**Mare alegere!
Prețuri fără concurență!**

Cel mai mare depozit de blănării!

Strada Cisnădiei. Palatul comandei de corp.

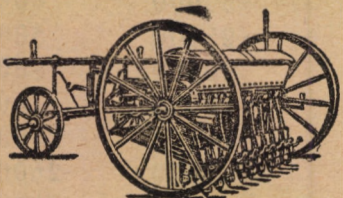
Frații Gömöri

Reprezentanța generală pentru Ungaria

Magazin dela fabrică pentru mașini economice

* **Budapesta**, IX., Boráros-tér Nr. 2.

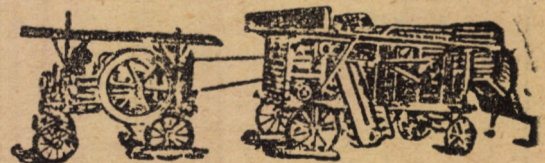
a fabriciei de mașini și turnătorie de fier **K. & R. Jezek în Blansko.**

Recomandăm mașinile de sămănat, construcție tare, cu aparat de săpat și sămănat cucuruz, sistemul cel mai nou, care corespunde întru toate timpului de față.

Mașinile de împlătit cu motor, instalările de mori și mașinile de sămănat, pe cari le-au liferat firma **FRĂȚII GÖMÖRI** sunt bine primite în toată țara, de aceea ne recomandăm onorațiilor economi.

Mai departe recomandăm următoarele mașini speciale: **tăvăluguri pentru zdrobitul pietrișului** cu suluri de peatră și cilindru cernător, spre a se folosi la petriș mărunt și mai mare; cum și a se mâna

Garnituri de împlătit cu motor! distinse cu numeroase premii prime, liferăm pe lângă deplină garanție și condiții avantajoase de plată. Pentru instruirea în purtarea mașinilor de împlătit trimitem gratis un monteur la fața locului.

cu apă, abur sau motor. Mașini pentru fabricarea de cărămidă, Instalări complete pentru țiglării, mașini pentru producerea cimentului și spargerea pietrii.

Cumpărători serioși, cari se interesează de mașinile noastre, îi cercetăm noi acasă personal pe spesele noastre, prin ceace cumpărătorii crută proviziunea agentului, ajung deci mai ieftin în posesiunea mașinei și sunt siguri de cel mai bun serviciu.

Un număr foarte mare

de acții dela banca „Ajutorul“, din Șeica mare sunt de vânzare. Informații se dau la administrația „Foil Poporului“, în Sibiu. 695 9 15

De ce are lipsă o mireasă? De zestre!! Haine frumoase!!

Acestea le capătă în bani gata, după ce timp de doi ani a plătit niște mici rate lunare, intrând ca membru la reuniunea

„Mädchenhort“

care în decursul anilor din urmă a plătit la 447 membri suma de K 402,300.—. Fiecare din acești membri a plătit cam 200 cor. și, în schimb a primit 900 cor., în bani gata. Informații gratuite și franco dă: „Mädchenhort“ prima reuniune umanitară generală pentru ajutorarea fetelor de măritat, Wien I, Franz-Josefs-Kai Nr. 43. — Președinte: Prier Rudolf Graf von Mels-Colloredo. Filială pentru încasări în Transilvania: **Hans, Fieles, Sibiu**, strada Schewis Nr. 16.

Lemn pentru clădiri!

Parchete de stejar de primul rang și bine uscate, în orice cantitate, aduse dela fabrica de parchete **Neuschloss Nasicz** în **Slayonia**, precum și tot felul de **scânduri de brad, trepte, Iați și alte lemne pentru clădit** cu cele mai ieftine prețuri recomandă și livrează 498 82.—

Glanz, Szánto & Macelarin

magazin de lemn de lucru

Sibiu, strada Rîului(Flussgasse) Nr. 6

PRIMUL ATELIER DE MAȘINI în OCNA-SIBIULUI

Aducem la cunoștință onoratului public, că ne-am mărit atelierul nostru de mașini, în care primim și executăm tot felul de **mașini speciale și agricole**. Anume: **motoare, mori, garnituri de îmblătit**, precum și **apaducturi, instalațiuni de lumină electrică, construcțiuni de fer** pentru **edificii**, cu prețurile cele mai moderate.

Cu toată stima:

BUZDUGHINĂ și STANCIU

Ocna-Sibiului, Sospatak utca 6.

472 21.—

Auleo!

La Tuse, răgușală și întrocănare ajută
sigur și repede

Trăiască!

Afurisita de tusa mă
ineară.

Pastilele de piept ale lui Egger

au un gust admirabil și nu strică pofta de mâncare

Un carton 1 cor. și 2 cor.
Carton de probă 50 fil.

Pastilele lui Egger
mă scapără iute.

In Sibiu să poate căpăta la apotecele:

Guido Fabritius, I. C. Molnár, Carol Morscher, Carol Müller, E. Rummler,
Karl Pissel, Albert Zink.

In Sebeșul-săsesc la apotecele Stefan Heitz, I. C. Reichard
și Walter Uetz.

741 6-26

Publicațiune.

Prin aceasta să aduce la cunoștința generală, că după ce înaltul minister reg. ung. de finanțe prin organele sale de controlă a efectuit revizia lozurilor clasa I. a loteriei de clasă reg. ung. priv. (a treizecișuina loterie), losurile s'au predat collectorilor principal: spre vânzare mai departe. Planul de tragere aprobat de înaltul minister reg. ung. de finanțe să publică aci:

5521-1

Planul loteriei de clasă reg. ung. priv.

A 30-a loterie.

110.000 losuri, 55.000 câștiguri.

CLASA I. Depunere 12 cor. Tragerea: 21 și 23 Nov. 1912		CLASA II. Depunere 20 cor. Tragerea: 18 și 19 Dec. 1912.		CLASA III. Depunere 32 cor. Tragerea: 14, 15 și 16 Ian. 1913.		CLASA VI. Depunere 24 cor. Tragerea: 26 Martie și 24 Aprilie 1913.			
câștiguri	coroane	câștiguri	coroane	câștiguri	coroane	Cel mai mare câștig în cas de noroc coroane 1,000.000 (un milion)			
1 à	60000	1 à	70000	1 à	80000				
1 à	20000	1 à	25000	1 à	30000				
1 à	10000	1 à	10000	1 à	20000				
1 à	5000	1 à	5000	1 à	15000				
3 à	2000 6000	3 à	3000 9000	3 à	10000 30000				
5 à	1000 5000	5 à	2000 10000	5 à	5000 25000				
8 à	500 4000	8 à	1000 8000	8 à	2000 16000				
30 à	300 9000	20 à	500 10000	10 à	1000 10000				
100 à	100 10000	110 à	300 33000	120 à	500 60000				
3350 à	40 134000	4350 à	80 348000	4850 à	130 630500	Căștigul tras la sorți ca cel din urmă dintre aceste 500, va căpăta premiul			
3500 câșt.	cor. 263000	4500 câșt.	cor. 528000	5000 câșt.	cor. 916500				
CLASA IV. Depunere 40 cor. Tragerea: 11, 12 și 13 Februar 1913.		CLASA V. Depunere 32 cor. Tragerea: 5 și 6 Martie 1913.							
câștiguri	coroane	câștiguri	coroane						
1 à	90000	1 à	100000						
1 à	30000	1 à	30000						
1 à	20000	1 à	20000						
1 à	15000	1 à	15000						
3 à	10000 30000	3 à	10000 30000						
5 à	5000 25000	5 à	5000 25000						
8 à	2000 16000	8 à	2000 16000						
10 à	1000 10000	10 à	1000 10000						
120 à	500 60000	120 à	500 60000						
4850 à	170 824500	3850 à	200 770000						
5000 câșt.	cor. 1120500	4000 câșt.	cor. 1076000						
						33000 câștiguri și premiul cor. 10,555.000			

Pentru tragerea clasei I. care să face publice în 21 și 23 Nov. a. c. în prezența autorităților de controlă de stat reg. ung. și în prezența unui notar reg. în sala de tragere, să pot căpăta losuri la toți collectorii ai loteriei de clasă reg. ung. priv.

Budapesta, 27 Octomvrie 1912

Direcțiunea loteriei de clasă reg. ung. priv.

TOLNAV.

HAZAY.